

STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A COMUNEI **GIRIȘU DE CRIȘ** 2021-2027

ZONA METROPOLITANĂ ORADEA

CUPRINS

CAPITOLUL I - ANALIZA DIAGNOSTIC	04
I.1. Context	04
I.2. Analiza situației existente	07
I.2.1 Cadrul general	07
I.2.2 Demografie	10
I.2.3 Terenuri și locuințe	13
I.2.4 Infrastructură și echiparea teritoriului	14
I.2.5 Servicii publice	15
I.2.6 Dezvoltare economică	20
I.2.7 Analiza SWOT	28
 CAPITOLUL II - STRATEGIA DE DEZVOLTARE	 37
II.1 Viziune. Misiune. Obiective	33
II.2 Portofolii de proiecte	33
A. Proiectele realizate/în curs de realizare în perioada 2015 - 2020	35
B. Proiectele prioritare pentru perioada 2021 - 2027	36
II.3 Principalele surse de finanțare nerambursabilă disponibile pentru perioada 2021 - 2027	38
II.4 Monitorizarea implementării strategiei	40
 CAPITOLUL III - DIMENSIUNEA DEZVOLTĂRII ZONEI METROPOLITANE ORADEA	 45
III.1 Principalele direcții de dezvoltare ale Zonei Metropolitane Oradea	45
III.2 Proiecte prioritare la nivel metropolitan pentru perioada 2021 - 2027	51

CAPITOLUL I – ANALIZA DIAGNOSTIC

I.1 CONTEXT

Zona Metropolitană Oradea a fost creată în anul 2005, prin asocierea Municipiului Oradea cu 8 unități administrativ teritoriale localizate în aria de proximitate, respectiv comunele Biharia, Borș, Cetariu, Nojorid, Oșorhei, Paleu, Sânmartin și Sântandrei. Aceste 9 entități au înființat - prin hotărârea Adunării Generale a Asociațiilor din data de 9 mai 2005, prima asociație de dezvoltare intercomunitară cu personalitate juridică din România, în format de arie metropolitană, respectiv **Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea – ADIZMO**.

La data de 31 iulie 2007 comuna Girișu de Criș a aderat la asociație. Ulterior a devenit membru și comuna Toboliu - care s-a desprins de Girișu de Criș, devenind o unitate administrativ teritorială distinctă. Apoi, din data de 2 iunie 2010, A.D.I. Zona Metropolitană Oradea numără 12 membri, Adunarea Generală a Asociațiilor (AGA) aprobând cu unanimitate de voturi și includerea comunei Ineu ca membru cu drepturi depline. Scopul asocierii - definit prin documentele de constituire, este de a stimula și sprijini creșterea prosperității în zonă, respectiv **ridicarea bunăstării cetățenilor, creșterea continuă a calității vieții**.

Obiectivul general al ADIZMO

marchează conceptul de **dezvoltare durabilă a teritoriului metropolitan**, în perspectiva unui spațiu urbanistic comun, urmărind implementarea tuturor principiilor necesare asigurării unei coeziuni teritoriale bine încheiate.

Obiectivele specifice

stabilite de comun acord de către membrii asociației țin de alinierea Zonei Metropolitane Oradea la standardele economice și sociale euro-atlantice, în consens cu cele naționale, de instaurare în teritoriul metropolitan a unui climat de piață aliniat procedurilor competiționale internaționale și, nu în ultimul rând, de creștere a coeziunii economice și sociale la nivelul zonei.

Principalele direcții de activitate a ADIZMO au la bază elemente legate de promovarea unei strategii coerente de dezvoltare durabilă, de aplicare de politici publice care să permită o creștere continuă de valoare adăugată, de atragere, facilitare și sprijinire a investițiilor directe, de elaborare și implementare de proiecte cu impact major pentru sustenabilitatea zonei, la care se adaugă o serie de considerente ce fac trimitere către viabilizarea unei poziții de pol centru transfrontalier major.

În ceea ce privește principalii factori ce influențează traiectoria de dezvoltare a Zonei Metropolitane și, în speță și a Comunei Girișu de Criș, aceștia sunt de ordin politic, economic, socio-cultural și tehnologic.

Descentralizarea serviciilor publice presupune nu numai transferul de autoritate și responsabilități de la nivelul administrației publice centrale la cel al administrației publice locale dar și transferul surselor de finanțare aferente, în vederea asigurării bunei funcționări a serviciilor respective. În plus, posibilitatea actualizării organizării administrative a României poate conduce la o creștere a importanței Zonelor Metropolitane, cu efecte benefice și asupra Comunei Girișu de Criș.

În egală măsură, *reforma* permanent necesară a *administrației publice* reprezintă un element cu implicații la fiecare nivel – național, regional, asupra județului Bihor, respectiv și asupra comunei Girișu de Criș.

Aderarea României la Uniunea Europeană este punctul din care, la nivel național, a fost înregistrată o *creștere economică* ce poate fi caracterizată ca fiind spectaculoasă. Dar creșterea economică a României din perioada post-aderare a fost bazată preponderent pe consum și nu pe producție, ceea ce - în coordonate economice, înseamnă un impact major și cu o durată prelungită a crizei mondiale la nivel național, comparativ cu alte țări.

Creșterea ratei inflației, creșterea numărului de șomeri, scăderea numărului întreprinderilor active, diminuarea investițiilor etc, sunt încă prezente - cu un impact crescut, la nivelul localităților mici din mediul rural.

Un alt factor economic important este reprezentat de *nivelul fiscalității* din România, în contextul în care există două categorii de obligații fiscale care trebuie respectate: obligațiile fiscale față de bugetul de stat și obligațiile fiscale față de bugetul local. Principalele obligații fiscale față de bugetul de stat - impozitul pe profit, impozitul pe venit, taxa pe valoare adăugată, accizele – au o influență semnificativă asupra dezvoltării socio-economice a județului Bihor.

Este de așteptat ca o eventuală creștere a fiscalității să ducă la o diminuare a numărului întreprinderilor active din județ, la o scădere a cifrei de afaceri a acestora și la o creștere a ratei șomajului. De asemenea, situația macro-economică generală afectează veniturile bugetului de stat și - în consecință și sumele sunt alocate bugetelor locale pentru finanțarea sau cofinanțarea unor programe și proiecte de dezvoltare a comunităților rurale.

Din punct de vedere al contextului socio-cultural, o importanță deosebită o au doi factori care influențează dezvoltarea durabilă – atât a județului Bihor cât și a comunei Girișu de Criș și anume *evoluția demografică* și *fenomenul migrației externe*. În prezent, se prognozează că odată cu creșterea numărului de șomeri și cu reducerile de personal, numărul specialiștilor care vor pleca în străinătate va crește semnificativ. Aceasta va fi o problemă majoră și pentru județul Bihor întrucât este predictibil să se resimtă o lipsă a forței de muncă specializate.

Efectele migrației de ordin social sunt: creșterea numărului familiilor monoparentale, creșterea abandonului școlar, creșterea delincvenței juvenile, creșterea ratei divorțialității etc.

Un alt sector al contextului socio - economic este legat de *finanțarea cercetării*, nivelul de dotare tehnologică, rata de înnoire a produselor tehnologice, tehnologia informației și comunicării, accesul la rețelele electronice de comunicare rapidă, factori ce influențează în mod fundamental dezvoltarea județului Bihor și a comunei Girișu de Criș.

Tehnologia reprezintă un motor pentru toate sectoarele economice. Digitalizarea ca instrument al creșterii calității serviciilor publice este esențială. Contextul din mediul rural este din păcate inexplicabil de slab dezvoltat, dacă ar fi să luăm în considerare fie și numai numărul de calculatoare raportat în datele statistice.

Dezvoltarea durabilă reprezintă forma de creștere ce satisface nevoile societății în termeni de bunăstare pe termen scurt, mediu și lung și vine în întâmpinarea nevoilor prezente, fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi. Cu alte cuvinte, o conciliere între mediul înconjurător și economie, ce reprezintă o cale de dezvoltare care susține progresul uman pentru întreaga planetă și pentru un viitor îndelungat, urmărind interacțiunea compatibilității celor patru sisteme: economic, uman, ambiental și ecologic și simultaneitatea progresului în toate aceste sisteme.

Contextul strict necesar unui astfel de demers îl reprezintă calitatea activității administrative, competența, asumarea responsabilității deciziilor, garantarea respectării legilor și asigurarea

Obiectivul general al strategiei de dezvoltare durabilă a Comunei Girișu de Criș îl reprezintă creșterea standardului de viață a locuitorilor, prin valorificarea resurselor existente și promovarea potențialului unității teritorial-administrative.

În demersul de realizare a documentului strategic, s-a pornit de la o analiză completă și realistă a situației existente la nivelul Comunei Girișu de Criș, corelată cu analiza contextului de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea, a județului Bihor, a Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest, precum și de la nivel național, identificând problemele existente și măsurile ce trebuie adoptate, urmate de conturarea unui plan de acțiune bine structurat și cu un potențial real de implementare.

I.2 ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE

I.2.1 CADRUL GENERAL

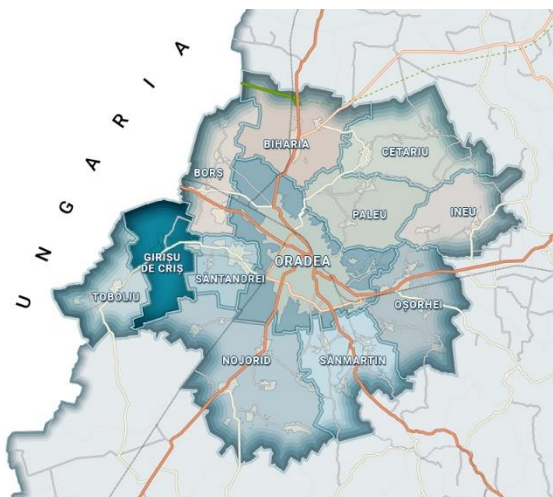
SCURT ISTORIC

Localitățile componente ale Comunei Girișu de Criș au fost atestate istoric încă din secolele XIII – XIV: Girișu de Criș în 1221, Tărian în 1341.

AȘEZARE GEOGRAFICĂ

Comuna Girișu de Criș se situează în vestul județului Bihor, în cadrul Regiunii de Dezvoltare Nord - Vest. La nivelul Zonei Metropolitane Oradea, Comuna Girișu de Criș este amplasată în partea central – vestică, învecinându-se la est cu localitățile Sântandrei și Borș, la sud cu Comuna Nojorid, la vest cu Comuna Toboliu și la nord cu țara vecină, Ungaria.

Distanța aproximativă dintre Comuna Girișu de Criș și Municipiul Oradea este de 12 km, iar dintre Comună și granița cu Ungaria de circa 3 km.

ORGANIZARE ADMINISTRATIVĂ

Comuna Girișu de Criș are în componența sa administrativă două sate: **Tărian** și **Girișu de Criș**. Acestea s-au dezvoltat de-a lungul drumului județean DJ797, fiind situate la o distanță de circa 0,5 km unul de altul.

ACCESIBILITATE

Accesul în Comuna Girișu de Criș se poate realiza prin intermediul drumului județean DJ 797, ce leagă Municipiul Oradea de localitatea Inand. De asemenea, în Comuna Girișu de Criș se poate ajunge și prin intermediul Magistralei Feroviare 300: București Nord - Brașov - Sighișoara - Teiuș - Războieni - Cluj Napoca - Oradea – Girișu de Criș.

Față de Aeroportul Internațional Oradea, Comuna Girișu de Criș este situată la o distanță de circa 15,5 km.

SUPRAFAȚĂ

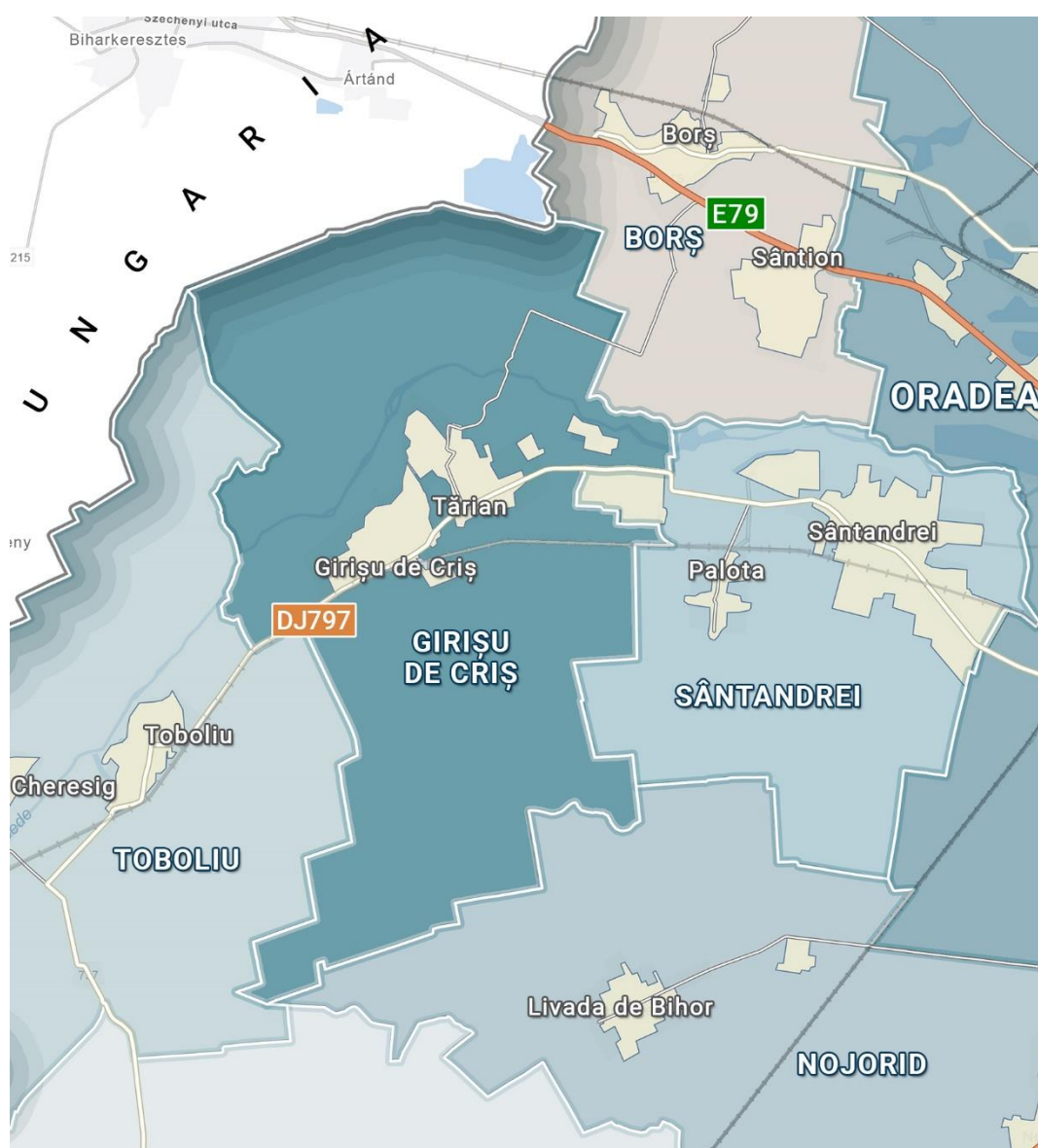
Comuna Girișu de Criș are o suprafață totală de 45,61 kmp, reprezentând circa 6,1% din suprafața totală a Zonei Metropolitane Oradea. Ca întindere, cele două sate ale comunei au aproximativ aceeași dimensiune.

RELIEF

Comuna Gîrișu de Criș este situată în Câmpia Crișurilor, în zona joasă a acesteia. Câmpia joasă constituie rezultatul procesului de acumulare și de eroziune prin divagare a rețelilor hidrografice ce coboară din regiunea mai înaltă a județului Bihor, cu precădere a Crișului Repede. Râurile ce drenează câmpia au albie puțin adânci și nu sunt însoțite de terase. Altitudinea medie în zona joasă a Câmpiei Crișurilor este de 110 m.

CLIMĂ

Clima la nivelul Comunei se află sub influența circulației vestice ce transportă mase de aer umed, oceanic. Media anuală a temperaturii aerului are valori cuprinse între 10° - 11°C, valori specifice zonei de câmpie. Cantitatea medie anuală de precipitații înregistrează valori de 600 - 700 mm/an. Vânturile cele mai frecvente sunt cele de sud, urmate de vcele vestice și de cele din sector nordic.

RESURSE NATURALE

Principala resursă a Comunei o reprezintă fondul funciar, destinația de bază a acestuia fiind agricultura. Se remarcă de asemenea și resursele hidrografice, Comuna Girișu de Criș fiind traversată de râul Crișul Repede, de pe terasele căruia se poate extrage nisip și pietriș.

În ceea ce privește rezervațiile naturale, în Comuna Girișu de Criș se află **situl comunitar Natura 2000 ROSCI0104 Lunca Inferioară a Crișului Repede**. Acesta se întinde și pe alte localități din vecinătate: Comuna Borș, Comuna Sântandrei și Municipiul Oradea. Situl este recunoscut pentru habitatul de Zăvoaie cu *Salix alba* și *Populus alba*, fiind format în proporție de 36% de râuri și lacuri, 26% culturi (teren arabil), 21% pășuni, 15% mlaștini și turbării și 2% alte terenuri arabile. Între cele mai importante specii din cadrul Luncii Inferioare a Crișului Repede amintim: Buhaiul de baltă, Porcușorul de șes, Boarca, Dunariță, Zvârlugă, Răspăr, Pietrar, Fusar mic, Petroc etc.

Totodată, pe teritoriul Comunei Girișu de Criș se află aria de protecție specială aquafaunistică ROSPA0103 Valea Alceului, în cadrul căreia se găsesc specii precum Vânturelul de seară (*Falco vespertinus*), Eretele sur (*Circus pygargus*), Sfrânciocul cu fruntea neagră (*Lanius minor*), Sfrânciocul roșu (*Lanius collurio*) și Șerparul (*Circaetus gallicus*).

RESURSE ANTROPICE

Unul dintre obiectivele istorice de pe teritoriul Comunei este Situl arheologic de la Girișu de Criș, punct "La Râturi", amplasat chiar în reședința comunei. Pe lângă acesta, la nivel local au fost incluse în lista monumentelor istorice și:

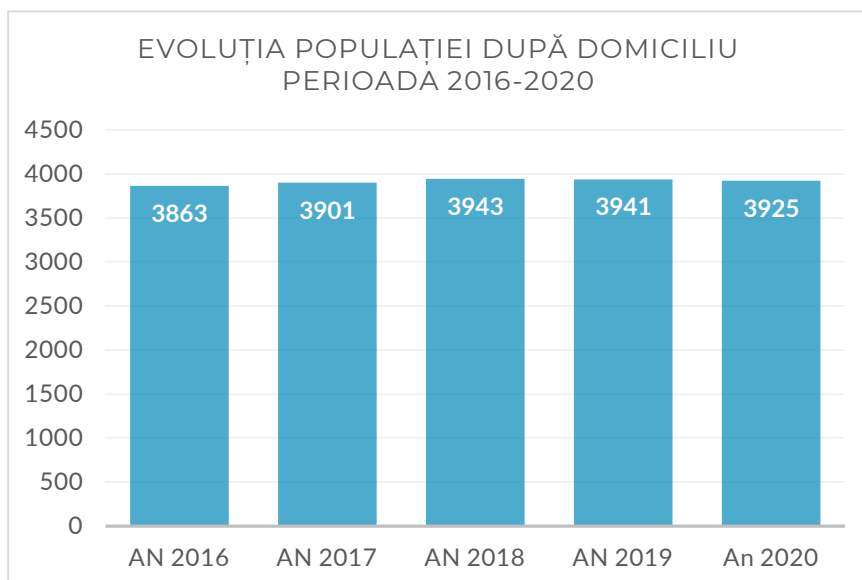
- Situl arheologic de la Girișu de Criș, punct "Între poduri"
- Situl arheologic de la Girișu de Criș, punct "Pietroasa"
- Așezarea fortificată din zona Alceu, care datează din epoca bronzului.
- alte așezări datate din secolul I î.Ch.

I.2.2 DEMOGRAFIE

EVOLUȚIA POPULAȚIEI

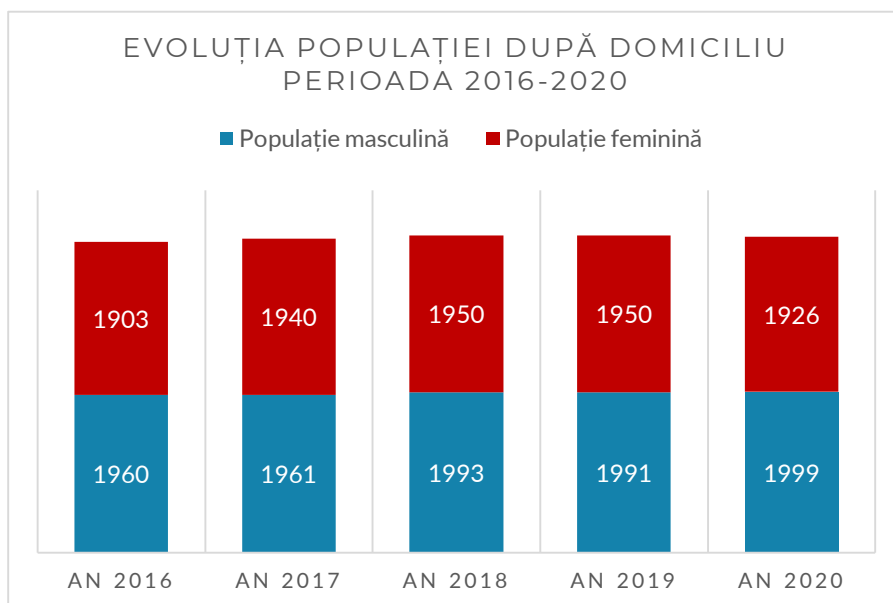
La 1 ianuarie 2020, populația după domiciliu din Comuna Girișu de Criș număra 3.925 de persoane, cu 2,6% mai mult decât în anul 2015. Raportat la populația Zonei Metropolitane Oradea, populația Comunei Girișu de Criș are o pondere de 1,4%.

Analiza evoluției demografice a Comunei Girișu de Criș este influențată de segmentarea acesteia - în anul 2008, în două unități administrativ teritoriale distincte: Comuna Toboliu (sate componente: Toboliu și Cheresig) și Comuna Girișu de Criș (sate componente: Girișu de Criș și Tărian). Astfel, de la o populație stabilă de 5.690 persoane în anul 2007 – când comuna avea 4 sate componente, s-a ajuns la o populație stabilă de 3.521 persoane, după înființarea comunei Toboliu.

Distribuția populației pe sexe este destul de echilibrată, 50,9% dintre locuitorii comunei fiind de sex masculin și 49,1% de sex feminin - în anul 2020.

În ceea ce privește densitatea populației de la nivel local, la 1 km² reveneau - în anul 2020, 86,1 persoane, în creștere cu 2,62 % față de anul 2015.

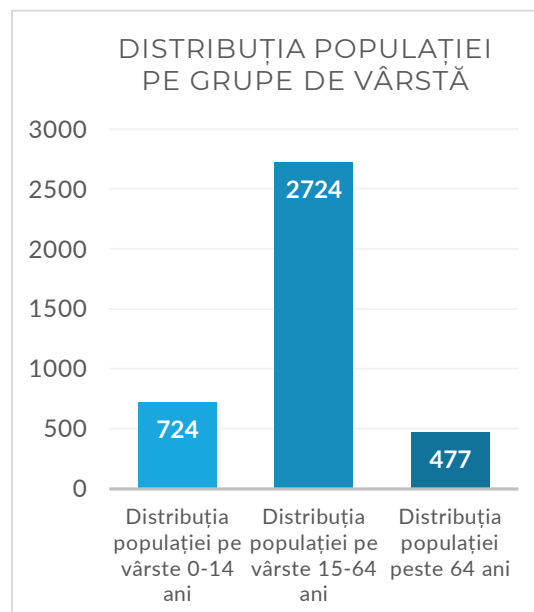
Conform Recensământului Populației și Locuințelor din anul 2011, 62,5% dintre locuitorii Comunei Gîrișu de Criș erau de etnie română, 21,4% de etnie maghiară, 8,8% de etnie rromă, 0,1% de etnie germană și 0,2% de etnie slovacă. Structura etnică a populației este asemănătoare cu cea din restul localităților componente ale Zonei Metropolitane Oradea.

În ceea ce privește distribuția populației din Comuna Gîrișu de Criș pe confesiuni religioase, conform Recensământului Populației și Locuințelor din 2011, 65,4% dintre locuitori erau de religie ortodoxă, 18,9% romano-catolici, 3,1% penticostali, 3,6% reformați, 1,1% greco-catolici, 0,3% baptiști, 0,3% creștini după evanghelie, 0,2% alte religii. Spre deosebire de situația din Zona Metropolitană Oradea, în Comuna Gîrișu de Criș ponderea populației ortodoxe este ușor mai mare.

În ceea ce privește distribuția populației pe categorii de vîrstă, 18,4% din populația stabilă are vîrsta cuprinsă între 0 – 14 ani (724 persoane), 69,4% între 15 – 64 ani (2.724 persoane) și 12,1% peste 65 ani (477 persoane). Ponderea tinerilor în populația stabilă este ușor mai crescută față de nivelul Zonei Metropolitane Oradea (14,5%) sau chiar și față de nivelul județean (15,3%).

Durata medie a vieții în anul 2019 în județul Bihor era de 75,35 ani, cu diferențe de 6,8 ani între femei (78,7 ani) și bărbați (71,9 ani). Durata medie a vieții la nivel județean a crescut cu 3,05 ani față de anul 2010, când aceasta atingea valoarea de 72,3 ani. La nivelul județului nu se semnalează diferențe majore între durata medie a vieții pe medii de rezidență: 76,64 ani în mediul urban și 74,06 ani în mediul rural.

Durata medie a vieții înregistrată în anul 2019 la nivel național a fost peste pragul județean, situându-se la vîrsta de 75,99 ani.

INDICATORI STATISTICI DEMOGRAFICI

Deși Comuna Gîrișu de Criș are o populație în curs de îmbătrânire, în prezent situația este mai bună decât cea de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea.

Astfel, gradul de îmbătrânire demografică la nivel local era - în anul 2020, de 65,8%, ceea ce înseamnă că la 1.000 de tineri (0-14 ani) revin 658 persoane vârstnice (peste 65 ani).

Prin comparație, în Zona Metropolitană Oradea gradul de îmbătrânire demografică este de 92,4%, ceea ce înseamnă că numărul vârstnicilor care revin la 1000 de tineri este cu 40 de procente mai mare (924‰).

La nivel național, populația prezintă un grad de îmbătrânire mai avansat, numărul persoanelor cu vârsta peste 65 de ani depășind pe cel al tinerilor de maxim 14 ani (1.116‰).

Ca urmare a numărului mare de tineri (0-14 ani), rata de dependență demografică în Comuna Gîrișu de Criș este ușor mai ridicată decât în Zona Metropolitană Oradea. Astfel, la 1.000 de persoane adulte (15-64 ani) revin 440 persoane tinere și vârstnice.

Presiunea exercitată de tineri asupra populației active este mai mare decât cea exercitată de persoanele vârstnice (raportul de dependență a tinerilor este de 266‰ iar raportul de dependență a bătrânilor este de 170‰).

În ceea ce privește mișcarea naturală a populației, în anul 2019 în Comuna Gîrișu de Criș au fost înregistrați 45 de nașcuți vii, cu 20% mai puțini decât în anul anterior. Cu toate acestea, Comuna Gîrișu de Criș este una dintre localitățile Zonei Metropolitane Oradea cu rate mari ale natalității (11,42‰ în 2019).

Numărul persoanelor decedate a înregistrat o creștere în anul 2019 față de anul precedent, ajungând de la 46 la 60 persoane (+30%). În ceea ce privește sporul natural, acesta a înregistrat o rată negativă, de -15. În anul 2019, în Comuna Gîrișu de Criș, a fost înregistrat un caz al unui copil sub 1 an decedat, rata mortalității infantile fiind de 22,22‰.

În ceea ce privește atât soldul schimbărilor de domiciliu (inclusiv migrația externă), cât și soldul schimbărilor de reședință, în anul 2019, acesta a fost unul negativ. Astfel - în anul 2019, numărul stabilirilor de domiciliu a fost de 100 de persoane, iar cel al plecărilor cu domiciliu a fost de 102 persoane (sold -2 persoane), numărul stabilirilor cu reședință a fost de 10 persoane, în timp ce numărul a fost de 60 persoane (sold - 50 persoane).

I.2.3 TERENURI ȘI LOCUINȚE

TERENURI

Comuna Girișu de Criș se întinde pe o suprafață de 4.478 ha, reprezentând 6,1% din suprafața totală a Zonei Metropolitane și 0,6% din suprafața județului Bihor.

Cea mai mare parte a suprafeței comunei este ocupată de terenurile agricole (83,6% din suprafața totală) utilizate în principal pentru cultivarea porumbului, grâului, florii soarelui și plantelor de nutreț. Suprafața terenurilor neagricole este de 732,4 ha, în creștere cu 256,4 ha față de anul 2015.

LOCUINȚE

Fondul de locuințe din Comuna Girișu de Criș cuprindea 1.385 locuințe în anul 2020. Comparativ cu anul 2016, fondul de locuințe s-a majorat cu 285 unități, ceea ce semnifică o creștere de 25,9%. În perioada 2015-2019, fondul de locuințe din mediul rural al Zonei Metropolitane Oradea a crescut cu 6% (1.278 locuințe), iar în mediul urban cu 3,5% (3.099 locuințe).

Suprafața locuibilă existentă la sfârșitul anului 2019 în Comuna Girișu de Criș a fost de 66.218 mp arie desfășurată, reprezentând 1,16% din suprafața locuibilă existentă la nivelul Zonei Metropolitane Oradea. Față de anul 2016, suprafața locuibilă a crescut cu 0,6%, reprezentând în cifre absolute 412 mp. Așadar, la nivelul Comunei Girișu de Criș suprafața medie locuibilă per locuință a ajuns la 47,8 mp în anul 2020, de la 41,1 mp în anul 2010 (o creștere de 6,7 mp).

Suprafața medie locuibilă per locuință în comună se situează peste pragul de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea (49,25 mp) și peste cel de la nivel județean (46,8 mp/locuință).

Suprafața medie locuibilă per persoană a scăzut în perioada 2016-2020, de la 17,3 mp la 16,9 mp. Aceasta din urmă este cu 3,6 mp mai mică decât nivelul mediu al suprafeței locuibile per persoană din Zona Metropolitană Oradea.

Numărul mediu de persoane ce revin unei locuințe - în anul 2019, în Comuna Girișu de Criș, este de 3 persoane/locuință, cea mai ridicată valoare de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea (2,4 persoane/locuință), fiind și peste nivelul județean, regional și național - de 2,4 persoane/locuință.

În perioada 2016-2019, în comună s-au finalizat 9 locuințe noi, reprezentând 0,26% din locuințele finalizate în cursul acestui interval la nivelul Zonei Metropolitane Oradea.

CONDIȚII DE LOCUIRE

Rețea comercială. Locuitorii Comunei Gîrișu de Criș pot face cumpărături în magazinele comunei - atât produse alimentare cât și nealimentare, dar și din piețe, galerii comerciale și supermarketuri din Municipiul Oradea - Auchan, Practiker, Mobexpert, Era Shopping Park, Carrefour, Momax, Dedeman, Lidl, Kaufland, Profi, Mega Image etc.

Rețea bancară. Pentru servicii bancare locuitorii Comunei apelează la sucursalele și agențiile principalelor bănci de pe piața națională din Municipiul Oradea: OTP Bank, Raiffeisen Bank, ING Bank, CEC, BCR, Banca Românească, Banca Transilvania, BRD, Banca Italo Romena.

Telecomunicații. Companii private asigură accesul populației din Comuna Gîrișu de Criș la servicii de telefonie fixă și mobilă, internet și cablu TV. De asemenea, Poșta Română oferă servicii de corespondență și coletărie prin intermediul oficiului poștal din comună.

I.2.4 INFRASTRUCTURĂ ȘI ECHIPAREA TERITORIULUI

REȚEAUA DE ALIMENTARE CU APĂ POTABILĂ, CANALIZARE ȘI EPURARE A APELOR UZATE

Comuna Gîrișu de Criș dispune de o rețea de distribuție a apei potabile (în lungime de 28,1 km) și de o rețea de canalizare menajeră (în lungime de 18,8 km) realizate și gestionate de Compania de Apă Oradea, în cadrul contractului de delegare a serviciilor respective de utilitate publică, prin Programul Operațional Sectorial de Mediu 2007-2013.

Din cele 1.317 gospodării existente la nivelul comunei în anul 2019, 1.111 de gospodării sunt racordate la rețeaua de canalizare menajeră.

INFRASTRUCTURA RUTIERĂ

Comuna este traversată de drumul județean DJ797 - aflându-se la o distanță de aproximativ 12 km de Municipiul Oradea și este străbătută de drumul județean DJ 797A pe o lungime de aproape 5 km. La nivel local există drumuri comunale asfaltate, precum DC Tărian sau DC Gîrișu de Criș, dar și drumuri comunale neasfaltate. Conform datelor existente la Primăria Gîrișu de Criș, lungimea totală a drumurilor comunale - respectiv străzi, este de 30 km, dintre care 12, 57 km asfaltați, 15,5 km piatră și 1.93 km pământ. Lungimea drumurilor agricole este de 45 km, lungimea trotuarelor existente este de 1,5 km - în timp ce lungimea necesară a trotuarelor la nivelul comunei ar fi de aproximativ 28,5 km.

În Comuna Gîrișu de Criș nu există piste ciclabile, în schimb există nevoia de a amenaja astfel de trasee dedicate care să permită accesul înspre/dinspre Municipiul Oradea atât pentru cetățenii comunei, locuitorii zonei cât și pentru turiști. Lungimea necesară de piste ciclabile este de aproximativ 20 de km.

I.2.5 SERVICII PUBLICE

EDUCAȚIE

Unități de învățământ Potrivit Institutului Național de Statistică, în Comuna Gîrișu de Criș (sat Tărian) funcționează o unitate de învățământ preuniversitar (Școala Gimnazială nr.1). Pe lângă aceasta, la nivel local mai există și 2 grădinițe cu program normal și prelungit, ambele situate în satul Tărian.

Populația școlară Populația școlară din Comuna Gîrișu de Criș totalizează 226 elevi, adică aproximativ 0,38% din populația școlară din Zona Metropolitană Oradea, în scădere cu 36,73% față de anul 2013, când numărul total de elevi era de 309.

Cadrele didactice În unitățile educaționale din Comuna Gîrișu de Criș își desfășoară activitatea 14 cadre didactice, dintre care 4 în învățământul preșcolar și 10 în învățământul preuniversitar. Cadrele didactice de la nivel local reprezintă 0,33% din personalul didactic din Zona Metropolitană Oradea.

În anul 2018 numărul de cadre didactice s-a redus cu 15 persoane față de anul 2010 (-51,7%), crescând implicit și raportul de elevi la personalul didactic.

În anul 2018, la un cadru didactic reveneau 16,14 elevi, cu 13,74% mai mulți decât în Zona Metropolitană Oradea.

În ceea ce privește raportul cadrelor didactice în învățământul preșcolar, la nivelul Zonei Metropolitane Oradea la un profesor reveneau în medie 19 elevi, cu 4 elevi mai puțin decât în anul 2013.

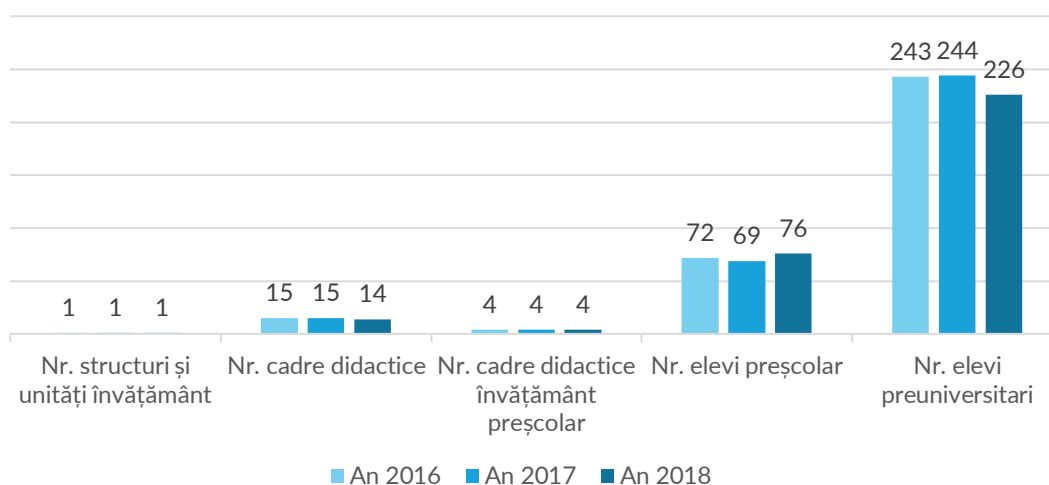

Infrastructură și dotări educaționale

Infrastructura școlară din Comuna Gîrișu de Criș este formată din 21 săli de clasă (1% din sălile de clasă din mediul rural al ZMO), 2 laboratoare școlare (3,7% din laboratoarele din mediul rural al ZMO), 1 teren de sport (6,25% din terenurile de sport din mediul rural al ZMO) și 19 PC-uri (5,86% din PC-urile din mediul rural al ZMO). Din elementele infrastructurii școlare, un grad mai ridicat de suprasolicitare este întâlnit în cazul PC-urilor. La un PC revin 11,9 elevi, reprezentând o valoare mai crescută față de situația la nivelul Zonei Metropolitane Oradea (8,8 elevi/PC).

Numărul de elevi raportat la sălile de clasă din unitățile școlare din Gîrișu de Criș este de 10,7 persoane, de aproape 2,5 ori mai mic decât în Zona Metropolitană Oradea (27,3 elevi/sală de clasă). Totodată, la un laborator școlar revin 113 elevi, iar la un teren de sport revin 226 de elevi.

EVOLUȚIA POPULAȚIEI ȘCOLARE ȘI A
PERSONALULUI DIDACTIC ÎN PERIOADA 2016-2018

CULTURĂ

În Comuna Girișu de Criș funcționează 1 bibliotecă publică în satul Tărian. Fondul de carte al acesteia se ridică la circa 5.500 volume. În unitățile școlare preuniversitare din localitate există două biblioteci școlare, având fiecare peste 1.000 de volume.

Infrastructura culturală cuprinde și căminele culturale, în comuna Girișu de Criș funcționând două astfel de structuri (câte una în fiecare sat component). Căminul cultural din reședința comunei a fost inaugurat în anul 2003, fiind realizat în parteneriat cu Colegiul King Williams din Insula Man, Marea Britanie.

De asemenea, începând cu anul 2011 în Comună a fost înființat Muzeul Satului Girișu de Criș.

Alături de alte 58 localități din partea de nord-vest a României (printre care și comunele Borș, Biharia și Cetariu), Comuna Girișu de Criș este membră a *Asociației Localităților de Frontieră Bihor de Dezvoltare a Teritoriilor*, asociație ce activează pentru dezvoltarea economică și culturală a teritoriului situat de-a lungul frontierei, în parteneriat cu partea ungară.

În Comuna Girișu de Criș se organizează anual mai multe manifestări culturale. În colaborare cu autoritățile din Apateu și Hărșand - din Ungaria, sunt inițiate anual activități culturale comune legate de Zilele prieteniei româno-maghiare. Totodată, participa nți din țara vecină sunt chemați și la alte evenimente. Spre exemplu, în luna mai a fiecărui an se desfășoară „Zilele Satului Tărian” manifestare cultural – sportivă la care sunt invitați să participe atât localnici cât și locuitori din comunele învecinate, atât din țară cât și din Ungaria.

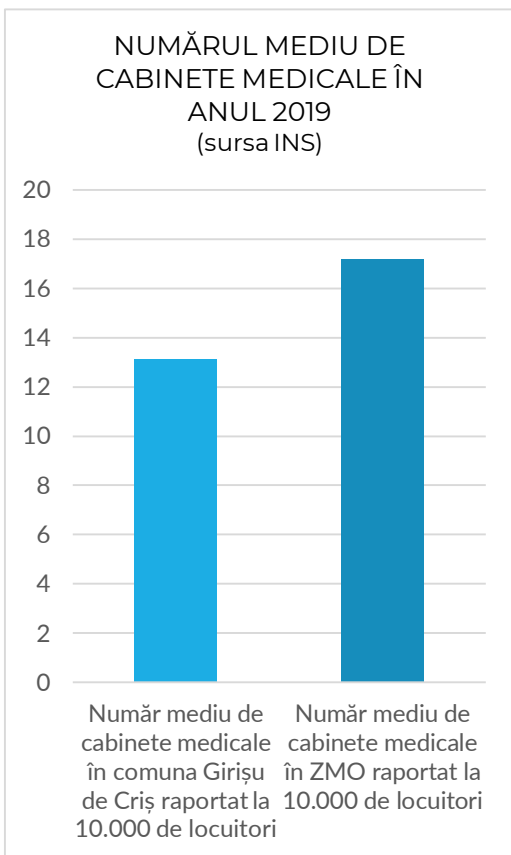
Comuna Girișu de Criș se mândrește cu titlul de „Sat european”, decernat de Delegația Comisiei Europene în România în anul 2005.

Datinile și obiceiurile populare sunt specifice zonei, păstrându-se, în principal, obiceiurile creștinești legate de evenimente religioase importante

- „Ritualul și înconjuratul bisericii” cu ocazia Sărbătorilor Pascale
- „Ieșitul la holde” la Sărbătoarea Rusaliilor
- „Hramul bisericii”

De asemenea, un rol aparte îl joacă tradițiile de iarnă, precum colindatul din Ajunul Crăciunului și Anului Nou: „Viflaimul”, „Steaua”, „Pomul”, „Capra”, „Plugușorul”, „Sorcova” și altele.

SĂNĂTATE

Unități sanitare și personal medical

În anul 2018, funcționau în comună 3 cabinete medicale de familie, 1 cabinet stomatologic și 3 farmacii. Investigații de specialitate nu se pot realiza la nivel local, populația fiind nevoită să apeleze la infrastructura medico-sanitară din Municipiul Oradea sau din alte localități învecinate.

Serviciile medicale din Comuna Girișu de Criș, acestea sunt prestate de 3 medici de familie, 1 medic stomatolog, 2 farmaciști și 4 persoane angajate ca personal mediu sanitar.

Raportând infrastructura sanitară la numărul de locuitori, este evidentă nevoia de suplimentare a numărului de cabinete medicale de familie și stomatologice.

Astfel, la 10.000 de locuitori revin 13,14 cabinete medicale de familie (valoare mai scăzută față de media ZMO, de 17,9 cabinete medicale), 13,14 cabinete stomatologice (cu 34% mai puțin față de media din ZMO) și 5,1 farmacii sau puncte farmaceutice (cu 56% mai puțin față de media din ZMO).

SALUBRITATE

Conceput cu scopul de a alinia județul Bihor la standardele europene privind salubritatea, proiectul "Sistem de management integrat al deșeurilor în județul Bihor" (SMID) a reformat modul în care sunt gestionate deșeurile produse de locuitorii județului. Demarat în anul 2009, cu menirea de a asigura colectarea deșeurilor menajere de la toți bihorenii și de a eficientiza colectarea separată a deșeurilor ce pot fi reciclate sau valorificate, proiectul a fost finanțat din fonduri europene și se încadrează la categoria "proiecte de tip major", ceea ce înseamnă că a fost evaluat direct de Comisia Europeană.

Obiectivele proiectului sunt: colectarea deșeurilor de la întreaga populație a județului; implementarea colectării separate a deșeurilor reciclabile atât în mediul urban, cât și în mediul rural; realizarea unui grad cât mai mare de valorificare a deșeurilor municipale și asigurarea îndeplinirii Țintelor privind deșeurile de ambalaje; reducerea cantității de deșeuri biodegradabile la depozitare prin compostare și alte metode de tratare astfel încât să se asigure atingerea Țintelor legislative; gestionarea corespunzătoare a fluxurilor speciale de deșeuri (deșeuri municipale periculoase, deșeuri voluminoase, deșeuri de echipamente electrice și electronice, nămoluri rezultate de la stațiile de epurare orășenești); colectarea și valorificarea potențialului util din deșeurile din construcții și demolări; închiderea depozitelor neconforme.

Proiectul prevede împărțirea județului în șapte zone, fiecare zonă urmând să fie deservită de un operator de salubritate desemnat în urma unei licitații publice.

Zonele sunt compuse din următoarele unități administrativ-teritoriale:

1A	Oradea
1B	Biharia, Borș, Ceica, Cetariu, Copăcel, Drăgești, Girișu de Criș, Hidișelu de Sus, Holod, Ineu, Lăzăreni, Nojorid, Oșorhei, Paleu, Săcădat, Sânmartin, Sântandrei, Sârbi, Spinuș, Tileagd, Vârciorog, Husasău de Tinca, Gepiu, Sălard și Toboliu
2	Aleșd, Aștileu, Aușeu, Borod, Bratca, Brusturi, Bulz, Lugașu de Jos, Măgești, Șinteu, Șuncuiuș, Țețchea, Vadu Crișului
3	Salonta, Avram Iancu, Batăr, Cefa, Ciumeghiu, Cociuba Mare, Mădăras, Olcea, Tinca, Tulca, Sânnicolau Român
4	Beiuș, Nucet, Ștei, Vașcău, Budureasa, Buntești, Căbești, Căpâlna, Cărpinet, Câmpani, Criștioru de Jos, Curățele, Dobrești, Drăgănești, Finiș, Lazuri de Beiuș, Lunca, Pietroasa, Pocola, Pomezue, Răbăgani, Remetea, Rieni, Roșia, Sâmbăta, Șoimi, Târcaia, Uileacu de Beiuș
5	Marghita, Abram, Abrămuț, Boianu Mare, Balc, Buduslău, Chișlaz, Derna, Popești, Suplacu de Barcău, Tăuteu, Vișoara
6	Săcuieni, Valea lui Mihai, Sâniob, Cherechiu, Curtuișeni, Diosig, Roșiori, Sălacea, Șimian, Tarcea, Tămășeu

În Comuna Girișu de Criș populația are acces la servicii de salubritate, fiind singura localitate din Zona Metropolitană Oradea ce dispune de serviciu propriu de salubritate. Metoda de eliminare a deșeurilor colectate din comună constă în depozitarea în centrul ecologic de deșeuri din Municipiul Oradea (primul depozit ecologic din regiune). La depozitarea deșeurilor în acest centru au recurs toate localitățile din Zona Metropolitană Oradea.

Cantitatea totală de deșeuri colectată în anul 2019 la nivelul Comunei Girișu de Criș este de 415,77 tone, aproape dublu față de anul 2014, când s-au colectat 205 tone. Din această cantitate, 385,74 tone au reprezentat deșeuri menajere, 13,2 tone, carton, și 16,83 tone, plastic.

Tarifele aferente serviciului de salubritate aprobate pentru anul 2019 au fost 5,2 lei/pers/lună în cazul persoanelor fizice, respectiv de 80 lei/lună, în cazul persoanelor juridice.

SITUAȚII DE URGENȚĂ

În apropierea Comunei Girișu de Criș funcționează trei detașamente ale ISU Crișana: Detașamentul 1 Pompieri Oradea, Detașamentul 2 Pompieri Oradea și Garda de Intervenție 1 Mai.

În cadrul Detașamentului 1 Pompieri Oradea funcționează, începând cu anul 1993, Serviciul Mobil de Urgență Reanimare și Descarcerare (SMURD). Totodată, începând cu anul 2005 a fost înființată și o grupă de salvatori de la înec.

Comuna Gîrișu de Criș dispune de un Serviciu de voluntari pentru intervenții în situații de urgență. Conform ISU Crișana, serviciul din Comuna Gîrișu de Criș se numără printre serviciile voluntare care au o dotare corespunzătoare din punct de vedere al echipamentelor de protecție și intervenție.

Serviciul de pompieri a luat ființă cu ajutorul Guvernului din Insula Man, care a donat în acest scop două mașini speciale de intervenții și a asigurat instruirea voluntarilor. În prezent, Serviciul de voluntari pentru intervenții în situații de urgență cuprinde un număr de 2 voluntari și dispune de 1 mașină de intervenție și 1 pompă de apă.

De asemenea, la nivelul fiecărei străzi, au fost montați hidranți care pot asigura alimentarea cu apă, în caz de incendiu. În ceea ce privește sistemul de alarmare a populației în cazul unor situații de urgență, la nivelul Comunei Gîrișu de Criș există 2 dispozitive de alarmare: la nivelul Primăriei Comunei, respectiv al Administrației Bazinale Crișuri (situat în zona Căminului Cultural din satul Gîrișu de Criș).

Pentru asigurarea intervențiilor în situații de urgență, au fost identificate următoarele drumuri de acces pe rute ocolitoare cu circulație redusă: DC 74 Gîrișu de Criș-Borș, DE 300 Livada-Gîrișu de Criș, DE 258, DE 259, nr. cadastral 1145 Sântandrei-Palota-Tărian, DE nr.196 Toboliu-Gîrișu de Criș.

SIGURANȚĂ ȘI ORDINE PUBLICĂ

La nivel local, serviciile de siguranță și ordine publică sunt asigurate de Poliția Rurală Gîrișu de Criș, acest post aparținând de circumscripția judiciară a Poliției Municipiului Oradea.

De asemenea, la nivelul Comunei Gîrișu de Criș funcționează și serviciul de poliție locală aflat în subordinea Consiliului Local al Comunei Gîrișu de Criș.

TRANSPORT PUBLIC

Populația din Comuna Gîrișu de Criș beneficiază de un serviciu comercial de transport public prin curse regulate, organizat de Consiliul Județean Bihor prin contractarea traseelor cu diverși operatori privați.

Având în vedere că această comună nu face parte din *Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Transregio*, serviciul de transport prestat pe relația Gîrișu de Criș - Oradea și retur, nu este unul de tip integrat.

În consecință, Consiliul Local al comunei nu are competența să aprobe programul de transport, stațiile și tarifele pentru cetățenii comunei, acestea fiind decise de către operatorii de transport privați - respectiv de Consiliul Județean Bihor, în baza procedurii de licitație organizată privind atribuirea licenței de traseu pentru efectuarea serviciului de transport prin curse regulate la nivel județean.

I.2.6 DEZVOLTARE ECONOMICĂ

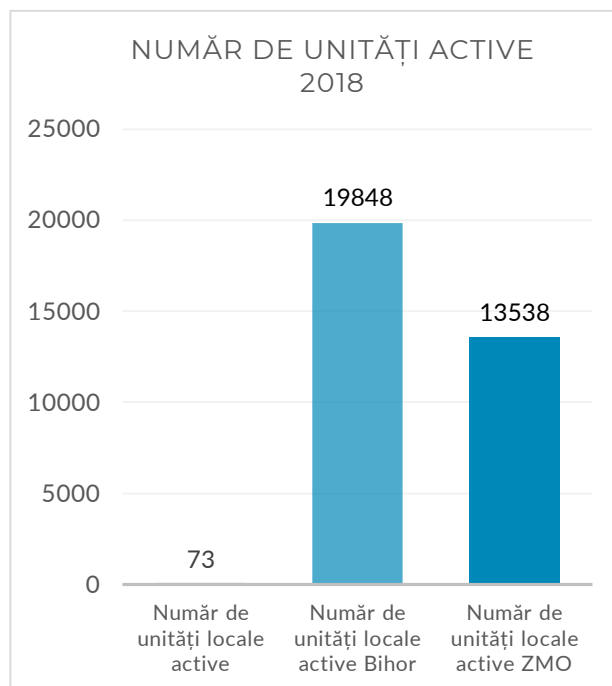
DEMOGRAFIA UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE

Numărul unităților locale active

În județul Bihor, în anul 2018 figurau 19.848 unități locale active, în creștere cu 18,4% față de anul 2013, reprezentând 24,2% din unitățile locale active de la nivelul Regiunii Nord Vest, Bihorul fiind al doilea județ din regiune, după județul Cluj.

Din totalitatea unităților locale active din județul Bihor, 88,6% erau microîntreprinderi (0-9 salariați), 9,5% întreprinderi mici (10-49 salariați), 1,6% întreprinderi mijlocii (50-249 salariați) și 0,3% întreprinderi mari (250 salariați și peste).

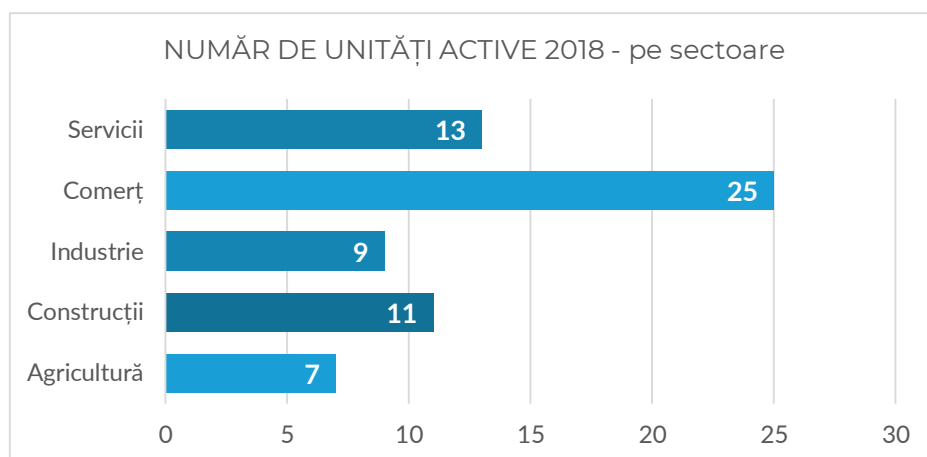
În Comuna Girișu de Criș au fost active – la nivelul anului 2018, un număr de 73 de unități locale, reprezentând 0,54% din totalitatea unităților locale active din Zona Metropolitană Oradea. Unitățile locale active din Zona Metropolitană Oradea reprezintă 68,2% din totalul unităților active din județul Bihor.

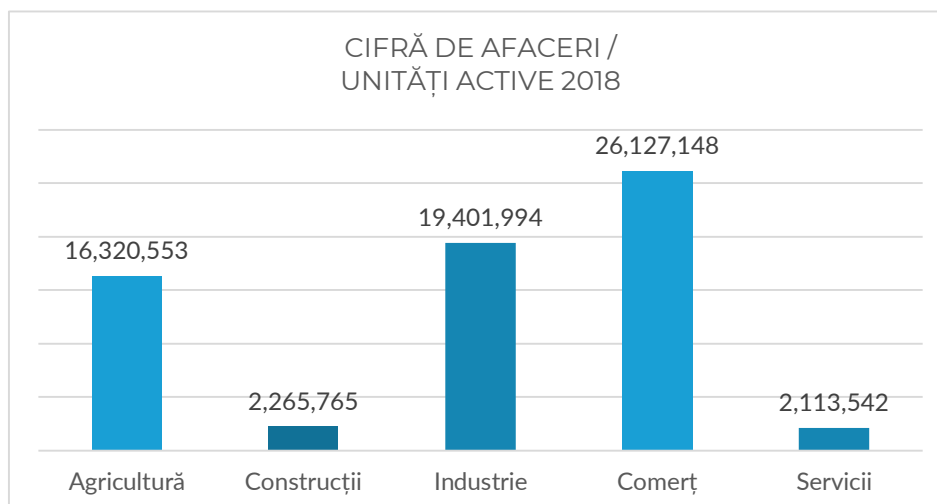
În anul 2018, sectorul serviciilor cuprindea 30,7% din totalul unităților locale active la nivel județean, fiind urmat de comerț (30,1%), industrie (11,5%), construcții (9,4%) și agricultură (4,6%). În funcție de numărul unităților locale active, cele mai importante sectoare economice au fost comerțul (34,3%), sectorul serviciilor (17,8%), sectorul construcțiilor (15,1%), industrie (12,3%) și transport (11%). Sectorul agricol cuprinde 9,6% din unitățile locale active din comună.

Cifra de afaceri a unităților locale active

Cifra de afaceri realizată în anul 2018 de către unitățile locale active din județul Bihor a fost de 39.681 milioane lei, înregistrându-se astfel o creștere față de anul 2013, când totaliza 26.834 milioane lei. La nivelul acestui an, din cifra de afaceri realizată în județ 76,1% se datorează unităților locale active din Zona Metropolitană Oradea. În același an, unitățile locale active din comuna Girișu de Criș au realizat 82,05 milioane RON, în creștere cu 56% față de anul 2013. Cifra de afaceri realizată de unitățile locale active din Comuna Girișu de Criș reprezintă 0,2% din cifra de afaceri realizată la nivelul Zonei Metropolitane Oradea și 0,14% din cifra de afaceri realizată de unitățile locale active din județul Bihor. Atât la nivelul Zonei Metropolitane Oradea, cât și la nivel județean, regional și național, unitățile locale active din comerț realizează cea mai ridicată cifră de afaceri, acestea fiind urmate de unitățile locale active din industrie. În Comuna Girișu de Criș, unitățile locale active din comerț au realizat cea mai ridicată cifră de afaceri, reprezentând 31,8% din cifra de afaceri totală. De asemenea, sectorul industriei este unul din principalele sectoare din comună, unitățile locale active realizând 23,6% din cifra de afaceri totală.

Activitățile economice care au realizat cea mai însemnată cifră de afaceri la nivelul unităților locale active din Comuna Gîrișu de Criș au fost reprezentate de comerț (26,12 mil. lei), industrie (19,40 mil. lei), transport, depozitare și alte servicii (17,80 mil. lei), construcții (6,7 mil. lei), agricultură, silvicultură și pescuit (16,32 mil. lei).

FORȚA DE MUNCĂ

Resursele de muncă

Resursele de muncă din județul Bihor, în anul 2018, erau de 357,5 mii persoane, în scădere față de anul 2013, când au fost de 375,9 mii persoane. Astfel, față de anul 2013 resursele de muncă de la nivelul județului au scăzut cu 5,14% (-18.4 mii persoane).

Populația ocupată civilă la nivelul anului 2018 era de 261,5 mii persoane, în scădere față de anul 2013 cu 1,9%, când se înregistra valoarea de 266,4 mii persoane. Populația ocupată civilă la nivelul județului Bihor a cunoscut o evoluție în creștere ușoară în perioada 2016-2018, de la 259,6 mii persoane în anul 2016, la 261,5 mii persoane în anul 2018. Rata de ocupare a resurselor de muncă în 2018 pentru județul Bihor era de 73,1%, în creștere față de anul 2013, când era de 70,9%, fiind mai ridicată față de cea înregistrată la nivelul Regiunii Nord Vest (72,1%) și față de cea de la nivelul național (68,7%).

De altfel, pe perioada analizată, rata de ocupare a resurselor de muncă din județul Bihor se menține superioară celor de la nivel regional și național.

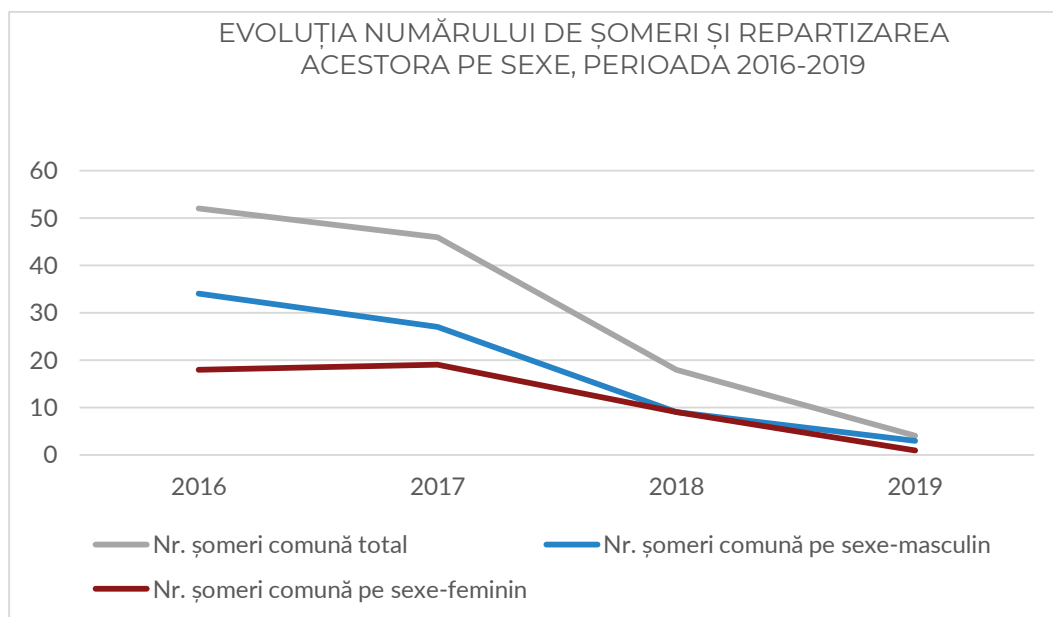
Salariați

Numărul mediu al salariaților din Comuna Girișu de Criș a fost de 388 în anul 2018, cu 134 mai multe decât în anul 2013 (+ 52,7%), reprezentând 0,35% din totalul salariaților din Zona Metropolitană Oradea.

Câștigul salarial mediu net lunar În anul 2018, câștigul salarial mediu net lunar în județul Bihor a fost de 2.087 lei, ușor mai scăzut decât cel înregistrat la nivelul Regiunii Nord Vest (2.419 lei) și cel de la nivel național (2.642 lei). Raportat la salariul mediu net de la nivel național, cel înregistrat la nivelul județului Bihor reprezenta aproximativ 78,9%. Ca evoluție, se înregistrează o tendință de accentuare a decalajelor dintre salariul mediu net lunar la nivelul județului Bihor și cel de la nivel regional și, mai ales, național.

Numărul șomerilor La nivelul anului 2018 rata șomajului în județul Bihor a fost de 1,5%, în scădere față de anul 2016, când se înregistra o rată a șomajului de 3,7%. Acest indicator este inferior celui de la nivel regional (2,3%) și național (3,3%). De altfel, rata șomajului la nivelul județului Bihor înregistrează, în ultimii ani, valori semnificativ mai reduse decât cele de la nivel regional și, în special, național.

La sfârșitul anului 2019, în comuna Girișu de Criș erau înregistrați un număr de șomeri în scădere cu 93,2% față de anul 2016 și reprezentând 0,5% din șomerii din Zona Metropolitană Oradea. Din totalul șomerilor din Comuna Girișu de Criș, 75% sunt de sex masculin și 25% sunt de sex feminin.

AGRICULTURĂ

În anul 2019, conform Direcției Agricole Bihor, erau înscrise 15 grupuri de producători de produse agricole vegetale și animale la nivelul județului Bihor, dintre care 10 activează în Zona Metropolitană Oradea. La nivelul Comunei Girișu de Criș nu funcționează niciun grup de producători.

Calitatea solurilor

Solul este o materie complexă din punct de vedere al compoziției minerale, organice și organo-minerale, reprezentând sursa principală de aprovizionare a plantelor cu elemente nutritive și asigurând perpetuarea florei și faunei în numeroase lanțuri trofice. Este constituit din punct de vedere fizic, din particule solide, apă și aer. Acestea, împreună cu depunerile de natură organică și anorganică pe sol conduc la accelerarea proceselor fizico-chimice care au loc la nivelul solului în mod continuu.

Terenurile agricole ale județului Bihor sunt acoperite cu o varietate mare de tipuri de sol. Predomină solurile luvice și luvisolurile, reprezentând 105.602 Ha, adică o suprafață de 29,07%, urmând în ordine descrescând solurile brune eumezobazice, soluri aluviale, brune argiloiluviale, cernoziomuri etc. Cele mai mici suprafețe sunt reprezentate de planosoluri, reprezentând 390 Ha, solurile brun roșcate 320 Ha și brun roșcate luvice 279 Ha. Solurile din zona Metropolitană Oradea se înscriu în categoria solurilor cu clase de bonitate ridicate, fiind favorabile agriculturii.

Repartiția terenurilor agricole Cea mai mare parte a suprafeței Comunei Girișu de Criș este ocupată de terenurile agricole (89,6% din suprafața totală), utilizate, în principal, pentru cultivarea porumbului, grâului, plantelor de nutreț și florii soarelui. Terenurile neagricole ocupă o suprafață de 476 ha, reprezentând 10,4% din totalul fondului funciar. Județul Bihor se remarcă prin potențialul agricol, având o productivitate medie la hectar a principalelor culturi ridicată comparativ cu nivelul regional și național. De asemenea, Zona Metropolitană Oradea poate fi caracterizată de același potențial agricol.

Pomicultură În Zona Metropolitană Oradea se regăsesc peste o treime din suprafețele cu livezi și pepiniere pomicole din județul Bihor. Din localitățile componente Zonei Metropolitane se disting Municipiul Oradea și Comuna Paleu, care dețin 96,8% din terenurile ocupate de livezi și pepiniere pomicole din arealul studiat. În județul Bihor, principalele livezi sunt cele de prune, mere, pere, piersici și nectarine, caise, vișine, zarzări și nuci.

Piscicultura Rețeaua hidrografică și condițiile climatice ale județului Bihor oferă posibilitatea dezvoltării sectorului piscicol. Cu toate acestea, la nivelul Comunei Girișu de Criș nu există nici o amenajare piscicolă.

Zootehnie Conform datelor existente la nivelul comunei, în anul 2020, erau înregistrate 397 bovine, 1.620 oi, 30 capre, 10 cai și 30.988 păsări.

INDUSTRIE ȘI CONSTRUCȚII

Industrie

Situarea favorabilă pe granița de vest, dezvoltarea industrială a zonei, o infrastructură bine dezvoltată precum și forța de muncă disponibilă și calificată în ramuri diverse, sunt atribute specifice județului Bihor. Principalele ramuri industriale ale județului Bihor sunt: Astfel, se remarcă industria de prelucrare, în special: computere, electronică și optică; industria textilă și de confecții; mase plastice și produse nemetalice precum și industria mobilei.

În clasamentul sectoarelor economice la nivelul Comunei Girișu de Criș, industria ocupă locul al patrulea, cu o pondere de doar 6,4% din totalul cifrei de afaceri generată de unitățile economice la nivelul comunei, după comerț (52%), servicii (25,3%) și agricultură (9,8%) însă înaintea sectorului de transport rutier de mărfuri (6,04%).

În anul 2018, în județul Bihor au fost înregistrate 2.288 unități locale active în industrie, în creștere, față de anul 2013 când erau înregistrate 2.006 unități locale active în acest domeniu. Aceste întreprinderi realizau o cifră de afaceri de 12,061 mil. Lei, în creștere cu 31,5% față de anul 2013.

În același an, în Zona Metropolitană Oradea funcționau 63,3% din unitățile locale active la nivel de județ, totalizând 73,6% din cifra de afaceri județeană, la nivelul sectorului industrial.

Cele 9 unități locale active din sectorul industrie din Comuna Girișu de Criș au realizat, în anul 2018, o cifră de afaceri de 19,40 milioane lei, reprezentând doar 0,22% din cifra de afaceri din sectorul industrial a unităților locale active din Zona Metropolitană Oradea. În comuna Girișu de Criș, principalele ramuri industriale sunt: Extracția pietrei, nisipului și argilei, Fabricarea altor produse chimice, Fabricarea altor produse prelucrate din metal, Fabricarea materialului rulant, Fabricarea de construcții metalice.

Comuna Girișu de Criș deținea în anul 2018, 11 unități locale active în sectorul construcții, reprezentând doar 0,9% din întreprinderile din acest sector de la nivel zonal. Cifra de afaceri înregistrată a acestora a fost de 2,26 milioane lei, adică 0,13% din cifra de afaceri a unităților locale active din construcții din ZMO. La nivelul Comunei Girișu de Criș, se remarcă o creștere a numărului de autorizații de construcție eliberate, de la 36, în anul 2015 la 45, în anul 2019.

Construcții

Sectorul de construcții este unul din sectoarele importante ale economiei județului Bihor, generând o cifră de afaceri de 2.121 milioane lei la nivelul anului 2018, în creștere cu 597 milioane lei față de anul 2010.

În anul 2018, în sectorul de construcții au fost înregistrate 1.870 unități locale active la nivelul județului Bihor, în creștere, cu 22,7% față de anul 2013. În Zona Metropolitană Oradea funcționau 64,01% din unitățile locale active din județ, realizând 80,7% din cifra de afaceri județeană în cadrul sectorului de construcții.

COMERȚ ȘI SERVICII

Comerț

Sectorul comerțului este cel mai important sector economic la nivelul județului Bihor, având o contribuție de 40,3% în cadrul cifrei de afaceri. În anul 2018, în sectorul de comerț au fost înregistrate 5.984 unități locale active (în creștere cu 140 de unități față de anul 2013), care au realizat o cifră de afaceri de 16.030 milioane lei.

În Zona Metropolitană Oradea, unitățile locale active în domeniul comerțului au realizat 77,3% din cifra de afaceri la nivel județean.

În anul 2018, în Comuna Girișu de Criș erau înregistrate 25 unități locale active în comerț, reprezentând 0,6% din totalul cifrei de afaceri la nivelul Zonei Metropolitane Oradea. Acestea au realizat o cifră de afaceri de 26,12 mil. lei, adică 0,21% din cifra de afaceri din Zona Metropolitană Oradea.

Servicii

În anul 2018 numărul unităților locale active din servicii de la nivelul județului Bihor a fost de 6.096 unități, în scădere față de anul 2013 (când se înregistra un număr de 6.748 unități), acestea realizând o cifră de afaceri de 10.144 milioane de lei. Astfel, comparativ cu anul 2013, se observă o creștere a cifrei de afaceri pentru unităților locale active din servicii cu 113,8%.

În comuna Girișu de Criș au fost înregistrate 0,27% din unitățile locale active din Zona Metropolitană Oradea din sectorul serviciilor (13 unități locale active), acestea realizând 0,02% din cifra de afaceri de la nivelul zonei, în anul 2018.

STRUCTURI DE SPRIJINIRE A MEDIULUI DE AFACERI

Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Bihor - este o organizație independentă, neguvernamentală și non-profit, ce sprijină înființarea și dezvoltarea afacerilor în județul Bihor, punând la dispoziția celor interesați o gamă largă de servicii specializate: asistență pentru înființarea unei afaceri și întocmirea documentației necesare; informații referitoare la surse de finanțare a afacerilor și la modul de accesare a acestora; întocmirea de planuri de afaceri, studii de piață, planuri de marketing, proiecte pentru obținerea de finanțări nerambursabile și rambursabile; promovarea potențialului economic al firmelor din județ pe piața națională și internațională; găsirea de parteneri de afaceri și medierea contactelor de afaceri; eliberarea de certificate de origine a mărfurilor, certificate de forță majoră, vizarea facturilor și a altor documente comerciale; eliberarea de recomandări și certificate de bonitate; consultanță de afaceri, financiar-contabilă, juridică; asistență juridică la încheierea și derularea contractelor comerciale; organizarea de târguri și expoziții, misiuni economice, parteneriate de afaceri, în țară și în străinătate; programe de pregătire profesională, programe de instruire în domeniul afacerilor, seminarii; acces la biblioteca instituției; arbitraj comercial; înscrierea gajurilor în arhiva electronică de garanții reale mobiliare.

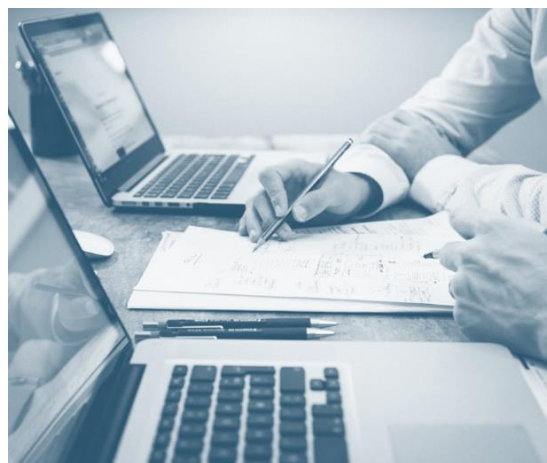

Oficiul Registrului Comerțului Bihor - este instituția abilitată de lege să efectueze înregistrarea firmelor în județul Bihor. Pe lângă activitatea de înregistrare propriu-zisă, această instituție oferă și servicii de consiliere pentru înființarea unei afaceri, de întocmire a actelor necesare și reprezentare în fața instanțelor competente să autorizeze înființarea firmei, precum și de obținere a avizelor necesare desfășurării activității.

Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord Vest – Biroul Județean Bihor - acționează în județul Bihor prin intermediul Biroului Județean, în scopul implementării la nivel local a politicii de dezvoltare regională. Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, organism executiv al Consiliului pentru Dezvoltare Regională, prin competențele sale de planificare strategică este forța motrice a dezvoltării durabile a regiunii. Agenția susține dezvoltarea și interesele de dezvoltare ale comunităților locale, fiind puntea de legătură între acestea, autoritățile naționale și instituțiile europene relevante și urmărește implementarea politicilor de coeziune economică și socială la nivelul regiunii, promovează și implementează programe de dezvoltare și asigură serviciile necesare comunităților și investitorilor pentru maximizarea beneficiilor economice și sociale la nivelul regiunii.

Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Bihor - oferă angajatorilor și persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă măsuri pentru stimularea ocupării forței de muncă prin creșterea șanselor de ocupare a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și măsuri pentru stimularea angajatorilor în vederea încadrării în muncă a șomerilor și crearea de noi locuri de muncă.

Federația Patronilor Bihor - este o organizație neguvernamentală, apolitică, non profit, înființată în anul 1991, cu statut și personalitate juridică proprie. Scopul Federației este sprijinirea inițiativei particulare și reprezentarea intereselor oamenilor de afaceri din județul Bihor. FPB - Federația Patronilor Bihor, este cea mai veche organizație patronală județeană din țară. În vederea sprijinirii dezvoltării sectorului de afaceri, Federația Patronilor Bihor colaborează cu organizații similare din țară și din străinătate, precum și cu un număr însemnat de organizații și instituții finanțatoare.

Asociația Firmelor Bihorene Este o organizație patronală care își propune să reprezinte cele peste 30.000 de societăți comerciale active din județul Bihor. La inițiativa înființării AFB au subscris, ca membri fondatori, managerii celor mai importante 50 de firme din județul Bihor. *Printre obiectivele strategice urmărite de AFB:*

- Dezvoltarea și promovarea culturii antreprenoriale
- Satisfacerea necesităților specifice activității societăților comerciale și a întreprinzătorilor independenți prin activități de reprezentare, asistență, consultanță și instruire
- Crearea unui mediu favorabil activităților economice private și stimulativ pentru investițiile autohtone și străine
- Sprijinirea consolidării și dezvoltării sectorului întreprinderilor mici și mijlocii
- Creșterea competitivității mediului de afaceri prin stimularea accesului la inovație și cercetare
- Dezvoltarea întreprinderilor private în concordanță cu principiile dezvoltării durabile
- Dezvoltarea capitalului uman în economie

- Modernizarea rolului autorităților administrației publice centrale și locale, în sensul orientării către organizații, firme și cetățeni și creșterii eficienței activității.

Asociația pentru Promovarea Turismului din Oradea și Regiune APTOR

- a fost constituită în scopul promovării și dezvoltării turismului din Oradea și din regiune. Obiectivele asociației se regăsesc în stimularea și sprijinirea dezvoltării locale, regionale și naționale prin inițiative, activități și măsuri care să crească numărul de turiști, în dezvoltarea și promovarea turismului din Oradea și din regiune, în totalitatea diversității sale, atât în țară, cât și în străinătate, precum și în realizarea sau acordarea suportului necesar elaborării și implementării strategiilor de dezvoltare a turismului local, regional și național ținând cont de principiile turismului durabil.

Școala profesională EuroBusiness Oradea

Membrii fondatori sunt Primăria Municipiului Oradea, Agenția de Dezvoltare Locală ORADEA, Inspectoratul Școlar Județean Bihor, Colegii Tehnice, parteneri media și companiile private, care reprezintă cei mai mari angajatori pe piața forței de muncă locală. Această inițiativă are ca și scop crearea unui cadru optim pentru susținerea învățământului profesional și a performanței în învățământul preuniversitar din județul Bihor. În mod specific, acest parteneriat urmărește pregătirea forței de muncă locale în conformitate cu cerințele mediului de afaceri, fiind în mare măsură, dedicat pregătirii elevilor în meseriile și calificările profesionale cerute de marii angajatori localizați în Parcurile Industriale și Municipiul Oradea. Activitățile urmărite la nivelul învățământului profesional sunt:

- Elaborarea de materiale didactice, manuale și adaptarea curriculumului școlar la cerințele reale ale mediului de producție privat;
- Asigurarea accesului elevilor la practica în cadrul companiilor;
- Organizarea unor campanii media, apariții TV, comunicate de presă, film de promovare etc.
- Preselecția și evaluarea elevilor înscriși, în vederea selectării bursierilor;
- Susținerea financiară a profesorilor, maiștrilor și tutorilor de practică din cadrul companiilor, prin acordarea de bonificații trimestriale;
- Dezvoltarea activității educaționale și de pregătire profesională prin organizarea de colocvii, dezbateri, conferințe, cursuri, tabere și vizite la companii din străinătate, inclusiv prin intermediul unor programe externe;
- Sprijin pentru organizarea, derularea, premiarea elevilor participanți la olimpiadele și concursurile școlare, precum și pentru deplasarea lor la olimpiade și concursuri școlare în condiții de confort;
- Editarea, tipărirea de materiale și publicații care au legătura cu preocupările cadrelor didactice pentru specialitate sau metodică predării disciplinei.

I. 2.7 ANALIZA SWOT

Primul pas în elaborarea Strategiei de dezvoltare durabilă a comunei Girișu de Criș a constat în evaluarea situației curente a comunei din perspectiva domeniilor cheie, care a permis analiza în detaliu a tuturor aspectelor pozitive și negative ale evoluției sale.

Scopul final al acestei evaluări îl reprezintă atât formularea obiectivelor strategice ale comunei Girișu de Criș pe termen lung, cât și stabilirea direcțiilor de dezvoltare pentru a atinge obiectivele stabilite.

În procesul de elaborarea a strategiei s-a folosit analiza SWOT, ca instrument managerial, pentru evaluarea și prezentarea sintetică a aspectelor celor mai importante care vor afecta, într-un mod sau altul, evoluția viitoare a Comunei Girișu de Criș.

Orice comunitate trebuie să asimileze și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa în viitor. Pentru a avea certitudine că politicile și programele existente corespund necesităților de dezvoltare a Comunei Girișu de Criș, în cadrul limitărilor impuse de resursele locale disponibile și pentru accesarea fondurilor prin care Uniunea Europeană susține politica de dezvoltare regională și rurală, s-a impus elaborarea strategiei de dezvoltare durabilă pentru perioada 2021-2027.

Analiza SWOT este o metodologie de analiză a unui proiect. Numele este descriptiv: Strengths (puncte tari) Weaknesses (puncte slabe) Opportunities (oportunități) Threats (riscuri, amenințări).

Punctele tari se referă la mediul intern și reprezintă resursele și capacitățile de care comunitatea dispune și care sunt superioare celor deținute de alte comunități similare.

Punctele slabe se referă la mediul intern și reprezintă resursele și capacitățile insuficiente sau de o calitate inferioară celor deținute de alte comunități similare.

Oportunitățile se referă la mediul extern și reprezintă suma evoluțiilor favorabile ale mediului de ansamblu al țării, care poate îmbrăca forme extrem de diferite plecând de la schimbările legislative, accesarea de fonduri europene și posibilitatea oferită comunității de a se dezvolta într-o formă superioară pe ansamblu sau pe domenii de interes.

Amenințările se referă la mediul extern și reprezintă evoluții defavorabile ale acestuia privite în ansamblu, care pot îmbrăca forme extrem de diferite, plecând de la schimbările de mentalitate, lacunele legislative și evoluții economice negative sau instabile care afectează capacitatea comunității de a atinge obiectivele strategice pe care și le-a propus.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
- Trendul ascendent al populației după domiciliu din localitate în perioada 2016-2019;	- Valoarea ridicată a ratei de dependență demografică, existând o presiune mai mare din partea populației tinere;
- Construirea unui drum care să conecteze comuna Gîrișu de Criș cu comuna Borș;	- Atât soldul schimbărilor de domiciliu (inclusiv migrația externă), cât și soldul schimbărilor de reședință sunt negative;
- Distribuția destul de echilibrată a populației pe sexe;	- Rata negativă a sporului natural în 2019;
- Gradul de îmbătrânire a populației, inferior celui de la nivel metropolitan, județean și național;	- Suprafața medie locuibilă per persoană - mai scăzută decât media la nivel metropolitan;
- Ponderea tinerilor în populația stabilă - ușor mai crescută decât la nivelul Zonei Metropolitane Oradea;	- Lipsa unor rute alternative care să asigure conectivitatea cu Municipiul Oradea sau zona industrială a Comunei Borș;
- Creșterea fondului de locuințe de la nivel local în perioada 2016-2019;	- Lipsa infrastructurii de piste de biciclete, atât la nivel local, cât și pe relația cu Municipiul Oradea;
- Suprafața medie locuibilă per locuință - mai ridicată decât media la nivel metropolitan;	- Lipsa infrastructurii pietonale la nivel local, cât și pe relația cu comuna Sintandrei și comuna Toboliu;
- Numărul mediu de persoane ce revin unei locuințe - mai ridicat decât la nivel metropolitan și județean;	- Densitatea scăzută a întreprinderilor din comună, cu mult sub media înregistrată în localitățile rurale ale Zonei Metropolitane;
- Implementarea Master Planului privind sistemul de alimentare cu apă și canalizare (Compania de Apă Oradea – Extinderea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Bihor) a permis introducerea rețelei de apă, canalizare și epurare a apelor uzate în Comuna Gîrișu de Criș;	- Capacitatea scăzută a mediului de afaceri de a susține investiții pentru dezvoltare;
- Amplasarea comunei la o distanță de 12 km de Municipiul Oradea și în apropiere de mai multe capitale europene;	- Slaba dezvoltare a spiritului antreprenorial;
- Apartenența la Zona Metropolitană Oradea;	- Infrastructura tehnico-edilitară necorespunzătoare frânează dezvoltarea economică;
- Apartenența la Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Aparegio;	- Scăderea populației școlare și a cadrelor didactice în perioada 2013-2020;

- Implementarea unor investiții cu finanțări nerambursabile pentru modernizarea străzilor comunale, reabilitarea dispensarului, realizarea de împăduriri, organizarea de evenimente culturale la nivel transfrontalier;	- Insuficiența și slaba dotare a laboratoarelor școlare din comună;
- Numărul redus de elevi raportat la o sală de clasă;	- Numărul mare de elevi raportat la un PC;
- Comuna Girișu de Criș este, conform PATN, una dintre unitățile administrativ-teritoriale cu concentrare foarte mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național;	- Slaba promovare a patrimoniului cultural local;
- Funcționarea unei biblioteci la nivelul comunei;	- Slaba dezvoltare a infrastructurii sanitare din comună, motiv pentru care populația apelează la serviciile medicale din alte localități;
- Existența a două cămine culturale în Girișu de Criș, din care unul a fost realizat în parteneriat cu Colegiul King Williams din Insula Man, Marea Britanie;	- Insuficiența personalului medical din comună, în raport cu volumul demografic;
- Existența unor obiective culturale de importanță deosebită (situri arheologice, așezări, monumente istorice etc.);	- Lipsa furnizorilor publici de servicii sociale;
- Organizarea periodică a unor evenimente precum: Zilele prieteniei româno-maghiare, Zilele satului Tărian, etc.	- Receptivitatea scăzută a populației vis-à-vis de colectarea selectivă a deșeurilor;
- Existența unui muzeu comunal;	- Lipsa serviciilor de transport public integrat.
- Menținerea unor datini și obiceiuri populare specifice zonei;	-
- Eterogenitatea etnică a populației din comună, care a menținut o cultură locală cu tradiții remarcate la nivel transfrontalier;	-
- Trendul descendent al beneficiarilor de ajutor social în perioada 2016-2019;	-
- Accesul facil al investitorilor atât prin intermediul căilor rutiere, cât și prin intermediul Aeroportului Internațional Oradea;	-
- Număr mic de șomeri în comună;	-

- Potențialul agricol ridicat al zonei: soluri fertile, productivitate ridicată, forță de muncă;	-
- Ponderea ridicată a terenurilor agricole din totalul fondului funciar.	-

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Susținerea natalității la nivel național și local prin diferite instrumente (ajutoare pentru copii, programe de tip after-school, terenuri pentru construcția de locuințe pentru tineri, etc.);	- Migrarea populației în străinătate pe fondul lipsei oportunităților de angajare respectiv nivelului redus al puterii de cumpărare;
- Atragerea de noi investiții la nivelul comunei în vederea creării unor locuri de muncă va permite atragerea de noi rezidenți în comună;	- Îmbătrânirea populației pe fondul scăderii numărului de nou născuți;
- Dezvoltarea economică sustenabilă a zonei poate determina reîntoarcerea populației plecată la muncă în străinătate;	- Ritmul haotic al construcțiilor care poate afecta potențialul natural al comunei;
- Programele de eficientizare energetică a clădirilor publice pot duce realizarea unor economii cu energia electrică/termică, care să permită suplimentarea altor investiții necesare la nivelul comunei;	- Apariția unor hazarde naturale (inundații) sau pandemii, care pot afecta viața locuitorilor;
- Existența terenurilor neexploatate în prezent, dar care ar fi oportune pentru desfășurarea unor investiții;	- Reducerea investițiilor publice în contextul pandemiei COVID-19;
- Construirea drumului de legătură Oradea (Calea Sântandreiului - Autostrada A3) care va permite conectarea comunei la rețeaua transeuropeană de transport și va atrage noi investiții în zonă;	- Reducerea capacității autorităților publice locale în implementarea proiectelor de dezvoltare a infrastructurii;
- Construirea drumului expres Oradea- Arad, care va realiza conexiunea cu magistrala de transport Coridorul IV Transeuropean;	- Reducerea veniturilor populației și imposibilitatea plății serviciilor de utilități publice;
- Accesarea finanțărilor europene nerambursabile în vederea implementării unor investiții în domeniul extinderii rețelelor de apă, canalizare și epurare a apelor uzate, modernizării infrastructurii rutiere, eficienței energetice, amenajării de piste ciclabile la nivelul comunei, dezvoltării serviciului de transport public, creșterii gradului de incluziune și demnitate socială;	- Depopularea spațiului rural în lipsa intervențiilor prompte de susținere a natalității, de atragere a tinerilor și familiilor din mediul urban, de atragere de noi investiții;
- Posibilitatea dezvoltării de parteneriate între instituțiile educaționale din comună și alte unități din țară și străinătate;	- Nivel ridicat de fiscalitate și birocrație excesivă;
- Posibilitatea preluării și adaptării modelelor de bună practică din țările Uniunii Europene cu privire la activitățile didactice;	- Prolungirea pandemiei poate conduce la falimentarea unităților locale active de tip microîntreprinderi și chiar a celor medii;

- Dezvoltarea infrastructurii culturale;	- Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor europene;
- Creșterea promovării evenimentelor și patrimoniului cultural din comună;	- Instabilitate legislativă;
- Adaptarea fondului de carte la noua tehnologie (achiziționarea de documente pe suport electronic);	- Migrația forței de muncă calificată în afara județului și în afara granițelor țării;
- Implementarea unor campanii de educare a populației în domeniul sănătății și prevenției;	- Scăderea interesului populației pentru cultură pe fondul dificultăților financiare întâmpinate în ultimii ani
- Dezvoltarea voluntariatului și a spiritului civic;	- Lipsa interesului tinerilor pentru menținerea tradițiilor și obiceiurilor din comună;
- Existența cadrului legislativ ce creează facilități pentru mediul economic ce angajează persoane din grupurile vulnerabile în vederea integrării acestora în societate;	- Degradarea avansată a obiectivelor culturale pe baza lipsei de investiții în acestea;
- Implementarea de campanii de conștientizare a populației privind beneficiile colectării selective a deșeurilor;	Practicarea turismului nedurabil, aspect ce poate duce la degradarea patrimoniului cultural;
- Dezvoltarea de unități de valorificare energetică și materială a deșeurilor;	- Fonduri europene limitate (fiind insuficiente la nivelul necesităților);
- Potențialul de dezvoltare logistică a comunei, ca urmare a poziționării la granița României cu Ungaria;	- Dispariția meșterilor și creatorilor populari pe fondul slabei posibilități de valorificare a produselor create;
- Amplasarea la graniță poate facilita dezvoltarea relațiilor de colaborare cu agenți economici și instituții publice din Ungaria;	- Migrarea cadrelor medicale în străinătate;
- Dezvoltarea conectivității județului cu alte mari orașe/regiuni din Europa prin introducerea unor rute aeriene de pe Aeroportul Internațional Oradea;	- Efectele negative ale accentuării fenomenului de îmbătrânire și îmbolnăvire a populației;
- Creșterea nivelului salarial al populației din zonă, ca urmare a realizării marilor proiecte de infrastructură din această zonă: autostradă, drumuri expres, drum de legătură Oradea-autostrada A3 etc.	- Capacitatea redusă a instituțiilor publice de a cofinanța proiecte sociale;
- Forța de muncă ieftină și calificată, respectiv creșterea oportunităților zonale poate conduce la înființarea de noi antreprize;	-
- Încurajarea și dezvoltarea parteneriatelor de tip public-privat	-

CAPITOLUL II – STRATEGIA DE DEZVOLTARE

II.1 VIZIUNE. MISIUNE. OBIECTIVE

VIZIUNE

Comuna Girișu de Criș va cunoaște o creștere semnificativă a standardului de viață prin valorificarea capitalului natural și antropic existent și va oferi locuitorilor săi infrastructură și servicii publice de calitate și locuri de muncă bine remunerate. Comuna Girișu de Criș va avea o contribuție semnificativă la dezvoltarea socio-economică și culturală a întregii Zone Metropolitane Oradea.

MISIUNE

Misiunea Primăriei Comunei Girișu de Criș constă în stimularea creșterii prosperității și a bunăstării cetățenilor, respectând trei principii importante ce conduc la dezvoltarea durabilă a localității:

- solidaritatea între generații
- participarea publică la proiectele comunitare și
- preservarea mediului înconjurător.

OBIECTIV GENERAL

Obiectivul general al strategiei de dezvoltare durabilă a Comunei Girișu de Criș îl reprezintă creșterea standardului de viață a locuitorilor, prin valorificarea resurselor existente și promovarea potențialului unității teritorial-administrative.

OBIECTIVE STRATEGICE

1

Dezvoltarea mediului de afaceri local prin creșterea competitivității economice, asigurarea unui mediu investițional propice și valorificarea într-un mod sustenabil a resurselor existente;

2

Creșterea gradului de atractivitate și de îmbunătățire a standardelor de viață a locuitorilor comunei prin dezvoltarea infrastructurii și serviciilor publice;

3

Îmbunătățirea calității factorilor de mediu pentru asigurarea unui mediu sănătos de viață;

4

Creșterea gradului de incluziune și demnitate socială;

5

Dezvoltarea capacității administrative pentru creșterea calității actului administrativ și a gradului de digitalizare a serviciilor publice.

II.2 PORTOFOLII DE PROIECTE

A. LISTA PROIECTELOR REALIZATE / ÎN CURS DE REALIZARE ÎN PERIOADA 2015-2020

Domeniu	Titlu Proiect/Investiție	Sursa de Finanțare	Stadiu	Buget Euro
Infrastructura rutieră și educațională	Îmbunătățire rețea drumuri, înființare și dotare Centru "AFTER SCHOOL", dotare cămin cultural în comuna Girișu de Cris, jud. Bihor	Programul National de Dezvoltare Rurala Măsura 322	Finalizat An 2016	2.987.696
Infrastructura rutieră	Îmbunătățirea infrastructurii rutiere în comuna Girișu de Cris, județul Bihor	PNDR 2014-2020 – SM 7.2: Investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de baza la scara mica	Aflat în implementare -contract lucrări atribuit	1.199.730
Infrastructura de sănătate	Construire, reconstruire, reabilitare, reparare, modernizare dispensar uman din satul Tărian, comuna Girișu de Cris	Programul National de Dezvoltare Rurala 2014-2020	Aflat în implementare -execuție lucrări-	89.518
Infrastructura de mediu	Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor	Programul National de Dezvoltare Rurala 2014-2020 Măsura 15 „Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor”, Submăsura 15.1 „Plăți pentru angajamente de silvomediu”	Aflat în implementare	34.318
Evenimente transfrontaliere	Evenimente transfrontaliere pentru cetățenii transfrontalieri	Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), Axa 5, Program Interreg VA România Ungaria 2014-2020	Finalizat An 2020	15.614
Infrastructura de gaze	Alimentare cu gaze naturale a loc. Girișu de Cris și Tărian, jud. Bihor	Buget local	Aflat în implementare -execuție lucrări-	792.683

B. LISTA PROIECTELOR PROPUSE PENTRU PERIOADA 2021- 2027

Domeniu	Denumirea Proiectului	Sursa de finanțare	Buget estimat euro
APA-CANALIZARE	1. Extindere rețea de apă-canal în comuna Girișu de Criș	Programul Operațional Infrastructură Majoră 2014-2020	2.000.000
EFICIENȚĂ ENERGETICĂ	2. Extindere rețea de gaz în comuna Girișu de Criș	Buget local	170.000
SPORT	3. Construcție sală de sport	Buget local, CNI,	1.000.000
		Programul Național de Dezvoltare Rurală	
	4. Amenajare mini-teren de fotbal	Buget local	80.000
		Programul Național de Dezvoltare Rurală	
TURISM	5. Amenajare ștrand termal	Buget local	500.000
		Programul Operațional Regional 2021-2027	
	6. Amenajare Muzeul comunal Girisu de Cris	Buget local	100.000
		Programul Național de Dezvoltare Rurală ROHU	
CONECTIVITATE	7. Construcție pistă de biciclete pe legătura comuna Girișu de Criș- comuna Sântandrei	Programul Operațional Regional 2021-2027	1.000.000
		RO-HU	
SERVICII COMUNITARE	9. Construcție cămin pentru persoane vârstnice	Programul Național de Dezvoltare Rurală, Buget local	500.000
EDUCAȚIE	10. Mansardare Centru After-School	Programul Național de Dezvoltare Rurală, Buget local	125.000

MEDIU	11. Amenajare parc în satul Tărian	Buget local, Programul Operațional Regional 2021-2027, Programul Național de Dezvoltare Rurală	100.000
	12. Creșterea eficienței energetice în clădiri publice si ale sistemului de iluminat public stradal	Buget local, Programul Național de Dezvoltare Rurală, RO-HU, AFM	500.000
	13. Dezvoltarea infrastructurii de reîncărcare pentru vehicule electrice și electrice hibrid	RO-HU, AFM	50.000
	14. Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite	Programul Național de Dezvoltare Rurală, AFM	200.000
SERVICII PUBLICE	15. Realizarea cadastrului general la nivelul comunei Girișu de Criș	Buget local	300.000
		Programul National de Cadastru si Carte Funciara	
	16. Reabilitarea postului de Poliție de Frontieră din comuna Girișu de Criș	Buget local, Interreg România-Ungaria 2021-2027 POIM	200.000
	17. Extindere rețea de electricitate	Buget local, AFM	200.000
		PO Regional 2021-2027	
	18. Extinderea si modernizarea sistemului de supraveghere video la nivelul comunei	Buget local, RO-HU	50.000
	19. Îmbunătățirea serviciilor în cadrul instituțiilor publice (primărie, școală, grădiniță, centru after school) participarea la cursuri de instruire și formare profesională	Buget local	15.000
		POCA	

II.3 PRINCIPALELE SURSE DE FINANȚARE NERAMBURSABILĂ DISPONIBILE PENTRU PERIOADA 2021-2027

Cadrul financiar multianual reprezintă un mecanism menit să asigure previzibilitatea cheltuielilor Uniunii Europene pe o perioadă de 7 ani și, în același timp, respectarea unei discipline bugetare stricte. Cadrul Financiar Multianual stabilește, de fapt, prioritățile politice pentru anii următori și reprezintă, prin urmare, atât un cadru politic, cât și unul bugetar. Cu alte cuvinte, **„În ce domenii ar trebui să investească Uniunea mai mult sau mai puțin în viitor?”**.

În acest sens, în vederea începerii fazei de structurare a priorităților și a bugetului total alocat pentru perioada 2021-2027, în luna mai 2018, Comisia Europeană a publicat propunerea privind pachetul legislativ privind Politica de Coeziune (PC) 2012-2027, care cuprinde:

- Regulamentul privind prevederile comune (CPR)
- Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC)
- Regulamentul privind cooperarea teritorială
- Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontalieră
- Regulamentul privind „Fondul social european plus” (FSE+).

Astfel, Regulamentul privind prevederile comune conține un set unic de norme pentru 7 fonduri UE implementate în gestiune partajată, respectiv:

1. Fondul european de dezvoltare regională
2. Fondul de coeziune
3. Fondul social european+
4. Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM)
5. Fondul pentru azil și migrație (FAMI)
6. Fondul pentru securitate internă (ISF) și
7. Instrumentul pentru frontiere externe și vize (IBMF)

Plecând de la aceste propuneri, în urma diferitelor negocieri ce au avut loc în perioada 2018-2020, Consiliul European a convenit asupra **bugetului pe termen lung al Uniunii Europene pentru perioada 2021-2027, care va valora 1.074,3 miliarde EUR**. În acest sens, în perioada 2021-2027, politica de coeziune va susține, în special investițiile publice pentru obiectivele de tranziție ecologică și digitală.

Obiectivele de politică includ:

1. **O Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii.
2. **O Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice.
3. **O Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale.
4. **O Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate.
5. **O Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Pentru a traduce obiectivele de politică în funcție de nevoile sale de dezvoltare, România a propus următoarele Programe Operaționale, la care se adaugă diverse alte programe de cooperare teritorială relevante:

I. Programe operaționale aferente implementării politicii de coeziune la nivel național:

1. Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ)
2. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)
3. Programul Operațional Transport (POT)
4. Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)
5. Programul Operațional Sănătate (POS)
6. Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)
7. Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)
8. Programe Operaționale Regionale
9. Programul Operațional Asistență Tehnică

II. Alte programe de cooperare teritorială cu relevanță pentru Zona Metropolitană Oradea:

1. Interreg VI- România-Ungaria
2. Programul Transnațional Dunărea
3. Programul Interreg Europa 2021-2027
4. Programul URBACT IV
5. Programul Interact IV
6. Programul ESPON

II.4 MONITORIZAREA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI

Mecanismul de monitorizare a implementării Strategiei de dezvoltare durabile pentru perioada 2021-2027 are drept scop atât aprecierea gradului de realizare al activităților propuse cât și fundamentarea eventualelor revizuiți și modificări ale priorităților, direcțiilor de dezvoltare, obiectivelor, proiectelor.

Monitorizarea implementării strategiei va fi realizată în permanență și va consta în verificarea implementării activităților și proiectelor realizate, corelarea rezultatelor obținute cu obiectivele propuse, colectarea datelor necesare pentru popularea bazei de date a indicatorilor de monitorizare etc. Pe lângă evaluarea activității de implementare a strategiei, această activitate contribuie la o îmbunătățire a coordonării proiectelor realizate în profil teritorial.

Activitatea de monitorizare a implementării Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Comunei Girișu de Criș pentru perioada 2021-2027 este similară celor din celelalte unități teritorial-administrative din Zona Metropolitană Oradea. La nivel metropolitan, activitatea de monitorizare și evaluare va sintetiza rezultatele locale, adăugând informații privind proiectele metropolitane.

La perioade mai mari de timp (3-5 ani) sau în cazul unor schimbări socio-economice sau administrative majore, se recomandă să se efectueze o revizuire a documentului strategic.

Orientativ, se recomandă o reactualizare a portofoliului de proiecte în anul 2022 (în momentul în care există informații complete cu privire la finanțările structurale disponibile pentru următoarea perioadă de programare).

O altă revizuire este recomandată la sfârșitul anului 2027, când vor fi finalizate toate contractele de finanțare ale proiectelor - din fonduri europene din perioada de programare 2021-2027 și când, conform previziunilor actuale, programele de finanțare din perioada următoare de programare vor fi deja demarate.

SET DE INDICATORI

1. CONDIȚII DE LOCUIRE

1.A. Intensitatea de locuire

indicatori	modalitate de calcul
<i>Intensitatea de locuire</i>	=Suprafața intravilană / suprafața totală * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
<i>Densitatea urbană</i>	=Populația / suprafața intravilană; u.m.: locuitori/km ² ; sursa: INS, DJS;

1.B. Mediu	
indicatori	modalitate de calcul
<i>Spații verzi pe cap de locuitor</i>	=Suprafața spațiilor verzi amenajate / populație totală; u.m.: m ² /locuitor; sursa: INS, DJS;
<i>Pondereea spațiilor verzi din suprafața urbană totală</i>	=Suprafața spațiilor verzi amenajate / suprafața totală * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
1. C. Locuințe	
indicatori	modalitate de calcul
<i>Gradul de solicitare a teritoriului pentru locuire</i>	=Suprafața locuințelor / suprafața intravilană *1000; u.m.: m ² / 1000 m ² ; sursa: INS, DJS;
<i>Densitatea locuințelor</i>	=Număr de locuințe / suprafața intravilană; u.m.: locuințe/km ² ; sursa: INS, DJS;
<i>Disponibilitatea locuințelor</i>	=Suprafața locuibilă existentă / populație totală; u.m.: m ² locuințe / locuitor; sursa: INS, DJS;
<i>Suprafața medie a unei locuințe</i>	= Suprafața locuibilă existentă / locuințe existente; u.m.: m ² ; sursa: INS, DJS;
<i>Număr mediu de camere al unei locuințe</i>	= Camere pentru locuit existente / locuințe existente; u.m.: camere; sursa: INS, DJS;
<i>Suprafața medie a unei camere pentru locuit</i>	= Suprafața locuibilă existentă / camere pentru locuit existente; u.m.: m ² ; sursa: INS, DJS;
2. INFRASTRUCTURĂ FIZICĂ	
2. A. Drumuri	
indicatori	modalitate de calcul
<i>Densitatea străzilor</i>	=Lungimea străzilor / suprafața totală; u.m.: km drum/km ² ; sursa: INS, DJS;
<i>Gradul de modernizare a străzilor</i>	=Lungimea străzilor modernizate / lungimea totală a străzilor * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
2. B. Utilități	
indicatori	modalitate de calcul
<i>Densitatea rețelei de distribuție a apei potabile</i>	=Lungimea rețelei de distribuție a apei / suprafața intravilană; u.m.: km rețea/km ² ; sursa: INS, DJS;
<i>Gradul de utilizare a capacității de producere a apei</i>	=Capacitatea totală de producere a apei / cantitatea de apă consumată * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
<i>Gradul de conectare la rețeaua de canalizare</i>	=Gospodării conectate / Numărul total de gospodării; u.m.: % sursa: INS, DJS;
3. DEMOGRAFIE ȘI FORȚĂ DE MUNCĂ	
3. A. Populație	
indicatori	modalitate de calcul
<i>Densitatea populației</i>	=Populația totală / suprafața totală; u.m.: locuitori/km ² ; sursa: INS, DJS;

<i>Rata de dependență demografică</i>	=Numărul persoanelor în afara vârstei legale de muncă / Numărul persoanelor în vârstă legală de muncă * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
<i>Rata sporului natural</i>	=Soldul sporului natural / populație totală * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
<i>Rata de fertilitate</i>	=Numărul nou-născuților vii / populație feminină în vârstă fertilă * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
<i>Rata sporului migrator intern</i>	=Soldul schimbărilor de domiciliu / populație totală * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
3. B. Forță de muncă	
indicatori	modalitate de calcul
<i>Rata de ocupare a forței de muncă</i>	=Populația ocupată / resurse de muncă; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
<i>Rata de înlocuire a forței de muncă</i>	=Numărul persoanelor sub vârsta legală de muncă (0-14 ani) / o treime din numărul persoanelor aflate în vârstă legală de muncă * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
4. NIVEL DE TRAI	
indicatori	modalitate de calcul
<i>Durata medie a vieții</i>	=numărul total de om-ani trăiți de întreaga populație / numărul de supraviețuitori în vârstă de 0 ani; u.m.: ani; sursa: INS, DJS, pe baza tabelor de mortalitate;
<i>Vârsta medie a soțiilor - feminin</i>	=suma căsătoriilor înregistrate pe fiecare vârstă ponderate cu vârstele pentru care s-au înregistrat căsătorii / suma totală a vârstelor anuale nuptiale; U.m.: ani; sursa: INS, DJS;
<i>Rata mortalității infantile</i>	=numărul deceselor infantile / numărul născuților vii * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
<i>Gradul de dotare cu autoturisme</i>	=numărul autoturismelor înmatriculate / populația totală * 100; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS, Politia Rutieră;
<i>Suprafața medie a unei locuințe terminate</i>	= Suprafața locuibilă a unei locuințe terminate / număr de locuințe terminate; u.m.: m ² ; sursa: INS, DJS;
<i>Consum casnic mediu lunar de apă</i>	=Cantitatea de apă potabilă distribuită lunar populației existente / populație totală; u.m.: m ³ / locuitor; sursa: INS, DJS;

Gradul de acoperire cu abonamente TV	=numărul abonamentelor TV / populația totală * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
5. ECONOMIE	
5. A. Activitate economică generală	
indicatori	modalitate de calcul
Rezultatul financiar al mediului de afaceri	=Cifra de afaceri a unităților locale / populația totală; u.m.: lei / locuitor; sursa: INS, DJS;
Densitatea IMM	Numărul total al IMM / populație totală * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
Ponderea sectorului privat în economia locală	=Număr de salariați din sectorul privat / Număr total de salariați * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
Ponderea populației ocupate în activități neagricole din totalul populației ocupate	=Populație ocupată în activități neagricole / Populație ocupată * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
Ponderea consumului industrial de apă	Consum industrial de apă / consum total de apă * 100; U.m. %; sursa: INS, DJS;
5. B. Construcții	
indicatori	modalitate de calcul
Locuințe noi	=Suprafața locuințelor pentru care s-a obținut autorizație de construcție / populația totală * 1000; u.m.: m ² /1000 loc; sursa: INS, DJS;
Clădiri noi, altele decât locuințe	=Suprafața clădirilor, altele decât locuințe, pentru care s-a obținut autorizație de construcție / populația totală * 1000; u.m.: m ² /1000 loc; sursa: INS, DJS;
5. C. Turism	
indicatori	modalitate de calcul
Mărimea medie a unei unități de cazare turistică	=Capacitatea de cazare existentă / unități de cazare existente; u.m.: locuri; sursa: INS, DJS;
Densitatea locurilor de cazare existente	=Capacitatea de cazare existentă / suprafața intravilană; u.m.: locuri/km ² ; sursa: INS, DJS;

<i>Indicele de utilizare netă a capacității de cazare</i>	=Capacitatea de cazare în funcțiune / înnoptări turistice * 1000; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
6. SERVICII PUBLICE	
6. A. Sănătate	
indicatori	modalitate de calcul
<i>Disponibilitatea personalului medical calificat</i>	=Personal medico-sanitar calificat / populația totală * 1000; u.m.: personal calificat / 1000 locuitori; sursa: INS, DJS; DSP;
<i>Densitatea cabinetelor medicale de familie</i>	=Cabinete medicale de familie / populația totală * 10.000; u.m.: cabinete medicale de familie / 10.000 locuitori; sursa: INS, DJS; DSP;
<i>Densitatea farmaciilor</i>	=Farmacii / populația totală * 10.000; u.m.: farmacii / 10.000 locuitori; sursa: INS, DJS; DSP;
6. B. Educație	
indicatori	modalitate de calcul
<i>Dotarea cu TIC a unităților de învățământ</i>	=Numărul PC-urilor deținute de unitățile de învățământ / populația școlară * 1000; u.m.: PC-uri / 1.000 elevi; sursa: INS, DJS;
<i>Capacitatea unităților de învățământ</i>	= Populația școlară / săli de clasă și cabinete; u.m.: elevi / sală; sursa: INS, DJS, ISJ;
<i>Gradul de solicitare a cadrelor didactice</i>	=Numărul elevilor din învățământul primar și gimnazial / numărul cadrelor didactice din învățământul primar și gimnazial u.m.: elevi / cadru didactic; sursa: INS, DJS, ISJ;
6. C. Cultură	
indicatori	modalitate de calcul
<i>Indicele de cuprindere la lectură</i>	=Numărul abonaților bibliotecilor publice / populația totală; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
<i>Indicele de circulație a documentelor</i>	=Volume eliberate / volume existente în bibliotecile publice * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
<i>Indicele de lectură a cititorilor</i>	=Volume eliberate / cititori în bibliotecile publice * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
<i>Capacitatea sălilor de spectacole</i>	=Locuri disponibile în săli de spectacole / populația totală * 10.000; u.m.: locuri / 10.000 locuitori; sursa: INS, DJS;

CAPITOLUL III – DIMENSIUNEA DEZVOLTĂRII ZONEI METROPOLITANE ORADEA

III.1 PRINCIPALELE DIRECȚII DE DEZVOLTARE ALE ZONEI METROPOLITANE ORADEA

În ceea ce privește organizarea instituțională, începând cu anul 2005, prin asocierea Municipiului Oradea cu alte 11 unități teritoriale - administrative localizate în aria de proximitate respectiv comunele Biharia, Borș, Cetariu, Girișu de Criș, Ineu, Nojorid, Oșorhei, Paleu, Toboliu, Sânmartin și Sântandrei, a fost creată Asociația de Dezvoltare Intercomunitară ZONA METROPOLITANĂ ORADEA (A.D.I. ZMO).

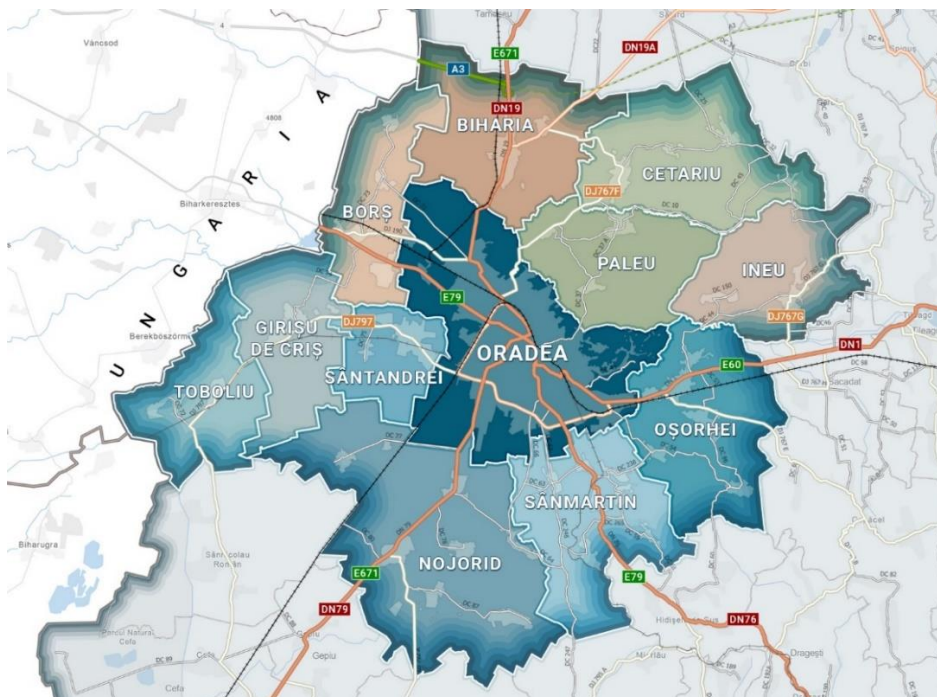
Scopul asocierii, stabilit prin documentele de constituire, este stimularea și sprijinirea creșterii prosperității teritoriului metropolitan, respectiv ridicarea bunăstării cetățenilor acestuia, direcția de orientare fiind creșterea continuă a calității vieții, în contextul formării în perspectivă a unui spațiu urbanistic comun, urmărind implementarea tuturor principiilor necesare asigurării unei coeziuni teritoriale.

Obiectivele specifice stabilite țin de alinierea Zonei Metropolitane Oradea la standardele economice și sociale euro-atlantice, în consens cu cele naționale, de instaurare în teritoriul metropolitan a unui climat de piață aliniat procedurilor competiționale internaționale și, nu în ultimul rând, de creștere a coeziunii economice și sociale.

Între principalele direcții de activitate ale A.D.I. ZMO regăsim elemente legate de promovarea unei strategii coerente de dezvoltare durabilă, de aplicare a unor politici publice care să permită valorificarea potențialului existent, de atragere, facilitare și sprijinire a investițiilor directe, respectiv de elaborare a unor proiecte cu impact major pentru sustenabilitatea zonei.

De asemenea, ca membru fondator al F.Z.M.A.U.R. - Federației Zonelor Metropolitane și Aglomerărilor Urbane din România, A.D.I. ZMO își asumă obiectivele dezvoltării metropolitane și la nivel național:

- asigurarea egalității de șanse și incluziunea socială a grupurilor defavorizate
- dezvoltarea economiei locale prin atragerea de investiții
- dezvoltarea învățământului și perfecționarea continuă a resurselor umane
- modernizarea și extinderea serviciilor de utilități publice

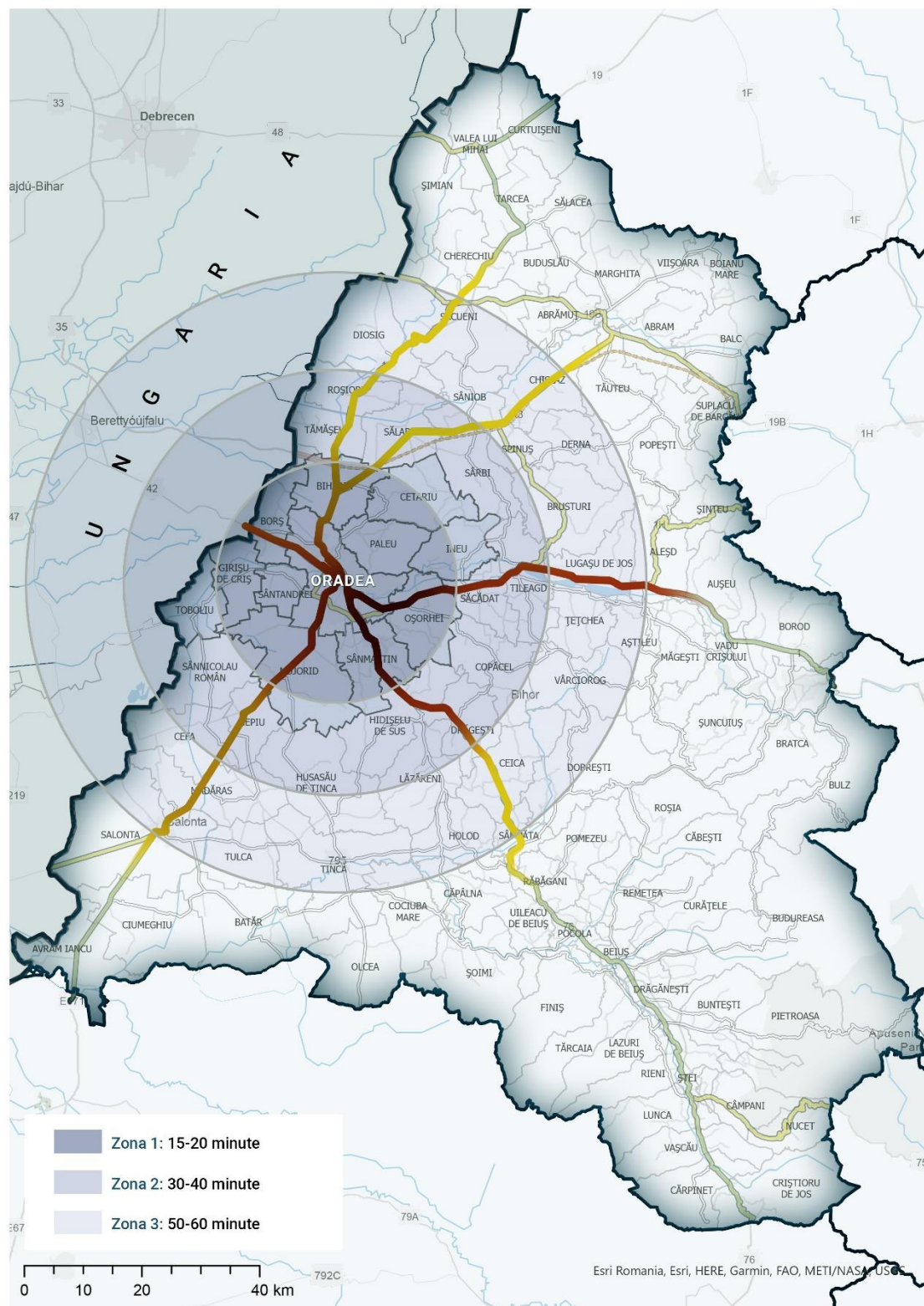
Harta administrativă - Zona Metropolitană Oradea

Principalii indicatori prin care se reflectă rolul Zonei Metropolitane Oradea în ceea ce privește dezvoltarea județului Bihor se referă atât la gradul de conectivitate, mobilitate, accesul la infrastructuri, servicii publice cât și la dezvoltarea socio-economică. În acest sens, cei mai relevanți sunt:

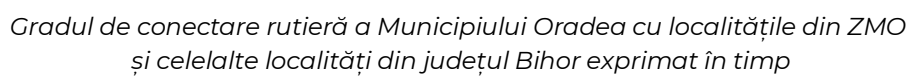
1. **Fluxuri de trafic** - Cea mai mare parte a fluxurilor de trafic recenzate la 12 ore pe ambele sensuri la nivelul județului Bihor se concentrează în Zona Metropolitană Oradea, pe relația înspre și dinspre Cluj-Napoca (Oșorhei), Beiuș (Sânmartin) respectiv înspre și dinspre Ungaria (Borș).
2. **Număr de navetiști** - Total navetiști pe relația Municipiul Oradea - localități din județul Bihor : aproximativ 25.000 persoane/zi. (autoturisme + transport public).

În fiecare zi sunt operate peste 400 curse pe relația Municipiul Oradea - restul localităților din județul Bihor. Repartizarea pe direcții a acestor curse este următoarea:

- Din direcția Valea lui Mihai – Marghita sosesc la stația Gara CFR Oradea 79 de curse de pe traseele județene, dintre care 53 au lungime peste 30 km și 26 au sub 30 km.
- Din direcția Aleșd – Tileagd sosesc la stația de lângă Poliția Rutieră (str. Clujului) în total 137 de curse, dintre care 66 depășesc lungimea de peste 30 km iar 71 sunt mai scurte de 30 km.
- Din direcția Salonta – Arad sosesc la stația Livella în total 145 de curse, dintre care 60 au lungime peste 30 de km, iar 85 sunt mai scurte de 30 de km.
- Din direcția Beiuș – Ștei sosesc în Autogara Nufărul în total 57 de curse, dintre care 36 au lungime peste 30 de km și 21 au sub 30 km.

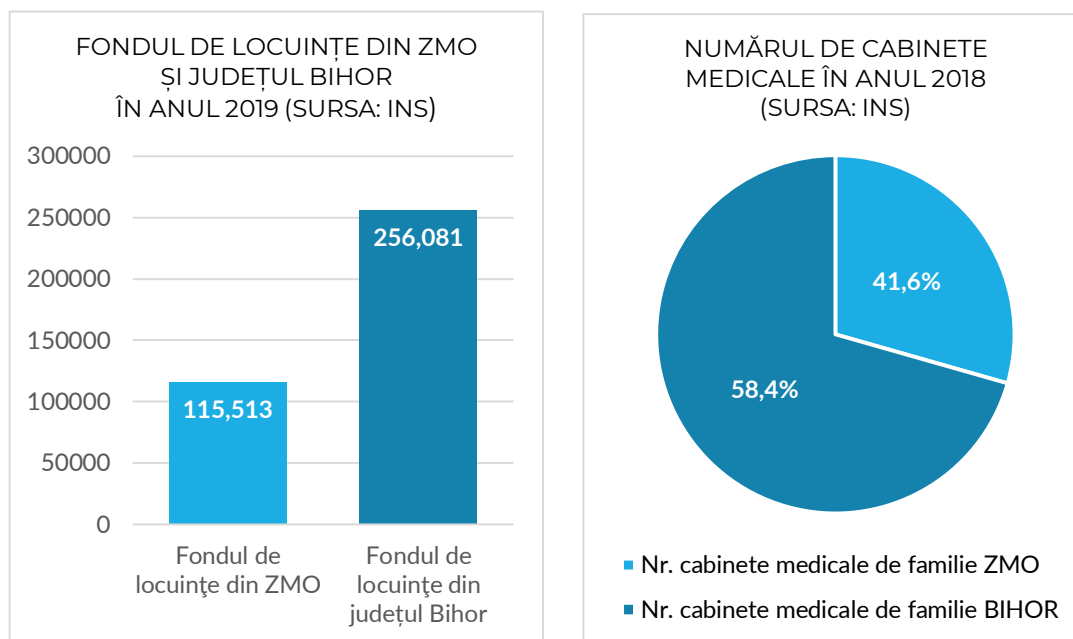

Fluxuri de trafic în ZMO- Sursa datelor: Recensământ de trafic,
Planul de Mobilitate Urbană Oradea (2016)

3. Locuințe: 45% din numărul total de locuințe din județul Bihor sunt situate în Zona Metropolitană Oradea.

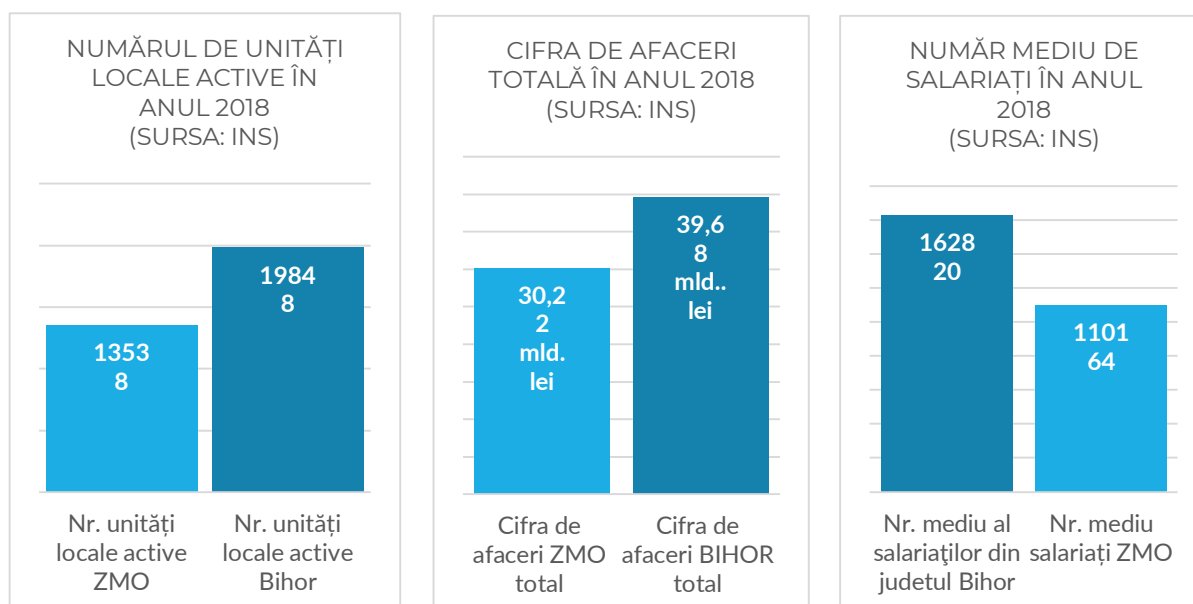
4. Cabinete medicale de familie: 41,6% din numărul total de cabinete medicale de familie din județul Bihor se află în Zona Metropolitană Oradea.

5. Unități locale active: 68% din numărul total de unități locale active își derulează activitatea în Zona Metropolitană Oradea

6. Cifra de afaceri totală: 76% din cifra de afaceri totală realizată de unitățile locale active din județul Bihor este generată de unitățile locale active din Zona Metropolitană Oradea

7. Numărul de salariați: 68% din numărul total al salariaților din județul Bihor lucrează în Zona Metropolitană Oradea

III.2 PRIORITĂȚI DE DEZVOLTARE LA NIVEL METROPOLITAN PENTRU PERIOADA 2021-2027

Din perspectiva dezvoltării economice, a creării locurilor de muncă, a furnizării serviciilor medicale, educaționale și sociale, sfera de influență a Municipiului Oradea, calculată în raport cu celelalte centre urbane din regiune, se întinde până la 50 de km distanță de municipiu, justificând astfel rolul determinant asupra localităților din județul Bihor.

Astfel, creșterea masei demografice și economice în jurul Municipiului Oradea este o necesitate ce contribuie la îmbunătățirea capacității de atragere de noi investiții în regiune, respectiv de multiplicare a oportunităților la acest nivel, mai ales având în vedere contextul concurențial pentru atragerea de capital și oameni în care este implicat Municipiul Oradea în raport cu celelalte orașe din vestul și nord – vestul țării (Cluj-Napoca, Timișoara, Debrecen, Arad).

Din multitudinea de funcțiuni, pe care trebuie să le îndeplinească Municipiul Oradea (orașul turiștilor, orașul antreprenor, orașul informațional, orașul locuitorilor) cea legată de *Orașul metropolitan* este una dintre cele mai importante, din perspectiva dezvoltării sale pe termen lung.

Acest aspect este important, deoarece urbanizarea policentrică a comunelor limitrofe municipiului Oradea va asigura dezvoltarea durabilă a orașului și va satisface nevoile privind creșterea calității vieții locuitorilor din această zonă. Tendința de transformare treptată în oraș metropolitan este justificată și de migrarea populației din oraș spre periferii, inclusiv spre comunele limitrofe, datorită satisfacerii confortului de acces la spațiu verde și aer curat nepoluat ori a lipsei de zgomot, agitație și stres ce caracterizează zonele aglomerate din oraș.

În acest context, rolul Zonei Metropolitane Oradea este de a planifica și contribui la distribuirea echilibrată a diferitelor funcțiuni teritoriale dinspre Municipiul Oradea spre comunele asociate prin proiectarea unui model de dezvoltare spațială policentrică, care să permită crearea mai multor subzone de integrare economică și consolidarea unui sistem integrat de servicii și utilități publice; evoluția acestui sistem depinzând de modelele de așezări umane care au fost/vor fi planificate să se dezvolte, de consum, de organizarea producției și de infrastructura disponibilă.

SET DE INDICATORI LISTA INVESTIȚIILOR PROPUSE LA NIVEL METROPOLITAN PENTRU PERIOADA 2021-2027

Nr.	Denumirea investiției	UAT_uri implicate	Buget estimat mil. Euro	Sursă de finanțare
1	Drum de legătură între Municipiul Oradea și Comuna Sânmartin	Oradea și Sânmartin	20	POIM
2	Centura ocolitoare a localității Biharia	Biharia	10	POIM
3	Centura ocolitoare a localității Oșorhei	Oradea și Oșorhei	9	POIM
4	Drum de legatură între Municipiul Oradea (str. Beldiceanu) și Comuna Paleu (Săldăbagiu de Munte)	Oradea și Paleu	3.6	POIM
5	Centura ocolitoare a localității Sântandrei	Sântandrei	10	POIM
6	Drum de legătură între Comuna Paleu (Hexol / strada Viilor) și Comuna Biharia (centura Biharia)	Paleu și Biharia	6	POIM
7	Drum de legătură între Municipiul Oradea (cartier Grigorescu) și Comuna Nojorid (DN 79 / DC 64)	Oradea și Nojorid	8,5	-
8	Drum de legatură între Municipiul Oradea – Comuna Sânmartin – Comuna Nojorid (localitatea Apateu) etapa II	Oradea, Sânmartin și Nojorid	5.5	-
9	Drum de legatură între Comuna Girișul de Criș (Tărian) și Comuna Borș (Sântion / DN1)	Girișul de Criș și Borș	10	-
10	Drum de legatură între Cartierul Grigorescu (Oradea) – Cartierul de tineri Cihei - Cordău-USA OIL (Sânmartin)	Oradea și Sânmartin	7.5	-
11	Drum de legătură între Comuna Sânmartin (localitatea Rontău- localitatea Cheriu) - Comuna Oșorhei	Sânmartin și Oșorhei	7	-
12	Intersecție Drum Expres Oradea - Arad cu Drumul de legătură de la centura Oradea la A3 (girație km3)	Oradea și Sântandrei	-	CNAIR
13	Drum de legătură de la centura Oradea (girație Calea Sântandrei) la Autostrada Transilvania (A3)	Oradea, Sântandrei, Borș și Biharia	158	POIM
14	Creșterea mobilității și sporirea siguranței rutiere prin amenajarea denivelată a intersecțiilor în zona străzii Meșteșugarilor cu strada Ovidiu Densușianu și Magistrala C.F. Timișoara – Arad – Oradea	Oradea	6	-
15	Legătura Calea Aradului – Strada Ogorului	Oradea	1.2	-
16	Lărgire de la 2 la 4 benzi a Străzii Matei Corvin prin lărgirea Pasajului inferior de la km 118+508,5 a Căii Ferate 328 Arad – Oradea	Oradea	3	-

17	Realizare bandă de accelerare pe breteaua de virare dinspre direcția Borș înspre Arad în cadrul Nodului rutier DN1 – Centura Oradea	Oradea	0.5	-
18	Coridor de mobilitate urbană durabilă în Piața Emanuil Gojdu din Oradea - Etapa I	Oradea	17	-
19	Amenajare bretele pentru virare la dreapta și realizare coridor pietonal și ciclistic la intersecția DN 79 cu Strada Ogorului	Oradea	0.95	-
20	Realizarea unui pasaj pietonal și ciclistic supraterran peste șoseaua de centură în zona străzii Traian Blajovici	Oradea	3.4	-
21	Inel de centură la nivelul Zonei Metropolitane Oradea	Membrii ZMO	430	POIM
22	Piste de biciclete la nivelul ZMO	Membrii ZMO	-	-
23	Rețea de transport feroviar la nivelul ZMO (Transport public / Tramvai) Cheresig – Oradea – Sânmartin	Membrii ZMO	-	-
24	Drum expres Oradea – Arad	Consiliul Județean Bihor, Consiliul Județean Arad, Municipiul Oradea, Municipiul Arad	1000	POIM

COMUNA GIRIȘU DE CRIȘ

Adresă: strada Primăriei, nr. 29, Girișu de Criș, jud. Bihor, 417270

Telefon: 0259 390 035

Fax: 0259 390 037

Mail: primaria.girisudecris@cjbihor.ro

Web: www.girisudecris.ro

